

Z. 295/I.

TOMUS I

ANALECTA

ORDINIS SANCTI BASILII MAGNI

ANNUS 1924

ЗАПИСКИ

ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

„Τοῖς γὰρ ἐπιμελῶς ἐξ ἑκάστου τὴν ὠφέλειαν ἀθροίζουσιν, ὥσπερ τοῖς μεγάλοις τῶν ποταμῶν, πολλαὶ γίνεσθαι πολλαχόθεν αἱ προσθῆκαι πεφύκασι“.

Βασιλείου τοῦ Μεγάλου; Πρὸς τοὺς νέους. X. § 96.

РІК I

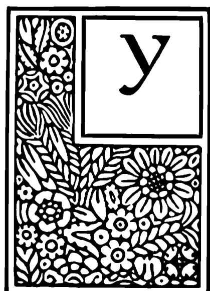

ТОМ I

Печатається за дозволом Настоятелів Чина і за згодою Преосвящен. перемиського Ординаріяту

ЖОВКВА 1924

З поля української духовної вірші

УКРАЇНСЬКА духовна вірша се витвір середньої доби української літератури. Розвинувшися на західно-европейських зразках, вона дуже широко розрослася на українськім грунті протягом XVII й XVIII вв. і здобула незвичайну популярність у широких масах нашого народу. Поширеність і популярність української духовної вірші на українських землях приготовила їй шлях далеко поза межі України, в Білорусь і Московщину на півночі й румунські та південно-славянські землі на полудне. Увійшовши в склад репертуару лірників і навіть кобзарів, у вертеп і лишившися в своїх останках в устній передачі народніх мас на всій Україні, українська духовна вірша живе й досі серед Українців-греко-католиків, співана перед богослуженням, поміж закінченими складовими частинами богослуження, по богослуженні, в часі процесій тощо.

Здавалосяб, що з такою поширеностю й популярностю старої української духовної вірші повиненби йти в парі й стан наукових дослідів її. На жаль так не є. Ширшу увагу звернено на неї щойно в останніх десятиліттях. У часах, коли вона ще находилася в повнім богатстві, в першій половині XIX в., не було охочих зацікавитися нею й бодай позбирати для пізніших дослідів численні співаники, звичайно кантичкового характеру. Відвернувся від неї й романтик Іван Вагилевич, що в своїх „Замітках о руской літературі“ з легковаженням писав про неї. Згадавши, що Добриловський писав дрібні твори віршами, Вагилевич додав до сього примітку: „Дві єго пісні (подав) в своєм сборнику Вячеслав із Олеска на стор. 90 і 91: Дай нам, Боже, добрий час і Станьмо, братя, в коло. Стоїт он на переді ритмомазов почаєвских, котрих творенія співают сліпі лірники по праздниках і ярмарках — наміст прекрасних мирских легенд. От них также взяли початок переводи польских кантат на праздники, особенно на Рождество Господне, єще плохші, як оригинали[1]“.

[1] *И. Онишкевича* Руска Библіотека. Т. III. Львів, 1884. Стор. 153. Свою статтю про українську літературу надрукував Іван Вагилевич 1848 р. в „Дневнику рускім“.

Що між авторами української духовної вірші були також черці почаївського монастиря, про се нема сумніву. Але, здається, не се мав на думці Вагилевич, згадуючи „про почаївських ритмомазів“. Він знав про те, що в Почаїві вийшла грубим томом антологія старої української духовної вірші п. н. „Богогласникъ“ (1790, 1805, 1825), хоч сьогодня цілком невідоме відношення черця Добриловського до сього цінного вибору української духовної лірики. Бодай наука досі не виказала, що в Богогласнику є хоч одна пісня Добриловського.

Що можна вибачити романтикові Вагилевичеві, се вже незрозуміле в автора першої широкої історії української літератури Омеляна Огоновського, що ні словом не проговорився в її першім томі про Богогласник, хоча за його часу вийшли два львівські видання Богогласника (1850 й 1886 рр.).

Що злегковажили або промовчали літературні дослідники споміж духовенства, Вагилевич і Огоновський, те стало предметом більше чи менше пильної уваги низки дослідників споміж світських осіб. Останні досліджували питання часу й авторства духовної вірші, дошукувалися її поетичних боків, виказували її переживання в устній словесности й т. д., одначе найчастіше подавали до відома зміст тих співаників, котрі переховували духовну віршу, описуючи їх і публікуючи бодай цікавіший матеріял із них.

Усе таки повна історія української духовної вірші та її антології Богогласника при сьогоднішнім стані її дослідів іще не можлива. Кождий новий співаник, що стане відомим при помочи опису, виказує звичайно нові, до нього невідомі тексти нашої старої духовної вірші, а се значить, що треба привести до відома дальші співаники, що їх не знищив іще зуб часу.

Остання справа пильна з двох причин. Поперше згадані старі співаники, звичайно погано збережені наслідком довгого вживання, вигибають до решти в наших днях, тим більше, що подруге духовна вірша там, де вона досі жила ще найсильніше, в греко-католицьких Українців, перероджується в новім напрямку: прибирається в одяг сучасної української літературної мови й нема сили завернути чи припинити сей процес, що швидче чи пізніше мусить віднести повну побіду.

З огляду на се все обовязком наших днів є врятувати для наукового досліду всі співаники, що обертаються досі по приватних руках, звичайно в глухих селах, по священичих і ще більше по дяківських родинах, віддаючи їх до українських бібліотек. У пятьдесятьох із таких співаників може не найтися нічого цікавого, а щойно пятьдесятьпер-

ший може винагородити труд відшуканням якоїсь цінної памятки нашої старої літератури.

Щойно приведення до відома та вміле описання й використання співаників, що досі марнуються по приватних руках і запечатані сімома печатками для дослідників по недоступних бібліотеках, відкриє богатство нашої старої духовної вірші й уможливить її всебічний науковий дослід, що за ним піде й її історія. В кождім разі сьогодня така історія передвчасна[1], бо не розроблена маса питань, що торкаються нашої старої духовної лірики. Візьмім хочби питання, що його підніс у формі важкого закиду ще Вагилевич, про українські переклади польської духовної вірші. З огляду на те, що в нашій старій книжній мові приходить маса полонізмів, самі полонізми в тексті вірші ще не говорять про те, що вона перекладена з польської мови, але треба науково вказати на аналогичний польський текст.

У вивчення нашої старої духовної лірики хочу ввести два нові співаники: перший із них Теодора Левицького переховується в архиві ужгородської Просвіти під ч. 1073, другий походить із Ясениці Сільної та зберігається під ч. 242 рукописної збірки Франка в Бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка; перший списаний найдалі 1779 р., другий десь на початку XIX в.; обидва мають переплутані в часі зшивання листки й виказують великі прогалини; обидва незначно різняться й обємом: перший має 56 листків, а другий 62. Перший співаник називаю іменем Теодора Левицького тому, що на відворотнім боці 51 листка під піснею св. Димитрієві з початком „Мученіце досточудне, Димитрие велми славне" він зазначив у латинській мові власноручно з датою 22 січня 1779 р., що він списав сю віршу: Theodorus Lewiczky scripsit domi... Ствердження, що він був власником співаника й по всякій правдоподібности переписувачем, находиться і на відворотнім боці останнього листка: Өеодоръ Левицкій. Року Божого аѱп, Anno 1780.

Нерідка неграмотність текстів пісень співаника Теодора Левицького та їх переплутаність указує, що він швидче був дяком ніж священиком. А в тім у співанику нема даних відповісти щось певне на питання, хто такий був Теодор Левицький. Передавання прізвища Левицький в латинській азбуці через „Leviczky" вказує на Закарпаття.

---

[1] Я не бачив праці Щеглової про Богогласник (вона вийшла відбиткою з київських „Университетскихъ Извѣстій" у Києві 1918 р. п. н. „Богогласникъ. Историко-литературное изслѣдованіе"), бо мої довгі заходи роздобути її були безуспішні. Алеж уже рецензія академика А. Лободи на сю працю в першім томі „Записок Історично-Філологічного Відділу Української Академії Наук" (Київ, 1919, стор. 124-9) не лишає в мене сумніву щодо праці Щеглової.

Описуючи обидва співаники, при піснях, що їх паралелі подані в моїх статтях: З культурного життя України XVII-XVIII вв. (Львів, 1912, відбитка з Записок, тт. CVIII і CIX), Матеріяли до історії української пісні й вірші (Українсько-руський Архив, тт. IX-XI) і Два співаники половини й третьої четвертини XVIII в. (Записки, т. CXXXIII), зазначую відсилки до згаданих статтей.

Ось що містить співаник Теодора Левицького:

1 а. Кінець пісні про смерть і позагробове життя. Уривок починається: Свѣту служілі, | Тѣлу годілі.

Пѣс(н)' на Покровъ. Поч. Благовѣстіте днес радост всему міру. Пор. Два співаники, стор. 123, 46 а, й Матеріяли, стор. 387-8.

2 а. Пѣс(н)' велекопостная. Поч. Скажіж' мѣнѣ, соловѣю, прав'ду. Пор. Матеріяли, стор. 111, 26 б, і стор. 564-5.

3 а. Пѣс(н)ъ на Воведеніе. Поч. Играіте, спѣвайте, | На тр(и)у(м)фъ в'даряіте. Акростих: Илияш.

3 б. Пѣс(н)' велікопостная. Поч. Жалостъ на свѣтѣ пануетъ. Пор. *М. Грушевський.* Співаник з початку XVIII в. (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка, т. XVII, стор. 59; *В. Гнатюк.* Угроруські духовні вірші. Львів, 1902, стор. 173-4.

4 а. Пѣс(н)' велікопосная. Поч. Царю Христе, Пане мылый. Пор. Богогласникъ 1790, ч. 39, 1825, ч. 39, 1850, ч. 44, 1886, стор. 87-9; *М. Грушевський.* Співаник (Записки, XVII, стор. 52-3); *В. Гнатюк.* Угрор. д. в. стор. 165; *Чубинський,* Труды, III, стор. 21: *П. Безсоновъ.* Калики перехожіе. II. Москва, 1863. стор. 173-8; *П. Демуцький.* Лира и ийи мотивы. Київ, 1903. стор. 3-4; *В. Варенцовъ.* Сборникъ русскихъ духовныхъ стиховъ. Спб. 1860. стор. 233-4; Матеріяли, стор. 470-1.

5 б. Пѣс(н)' святым' апостолом' Петру и Павлу. Поч. Перваго тя Христос избравъ, | Ѳораго (sic) тя Павла пославъ.

6 а. Пѣс(н)' святому Ніколаю чудотворцу. Поч. Цару избраный, | От Христа даный.

7 а. Пѣснъ мѣсіярска. Поч. Троіца Богоотецъ, Богъ Сынъ, Богъ Духъ святый. Пор. Два співаники, стор. 143, 129 б.

11 а. Пѣс(н)' на Рождество Христово. Поч. Іграй, Давиде, | Нехай со(з)иіде. Акростих: Іліяш.

11 б. Пѣс(н)' покаяная. Поч. Плачи, душе, и рыдай горе. Акростих попсований: Пґии. Пор. Матеріяли, стор. 106, 1 а.

12 а. Пѣс(н)' на Усѣкновеніе честныя главы святаго Іоана Крестителя. Поч. Иоанъ предитеча пророкомъ славный. Акростих: Илияш. Пор. Матеріяли, стор. 319.

12 б. Пѣс(н)' апостоломъ Петру и Павлу. Поч. Органы, грайте, | Петра выхваляйте. Пор. Матеріяли, стор. 100, 50 б.

13 а. Пѣс(н)' на Благовѣщеніе. Поч. Да придетъ ѿ всему міру радостъ. Акростих попсований: Демѡян. Пор. Два співаники, стор. 144, 143 б. Далі бракує листків.

14 а. Пісня про марність без початку (Лакнущій свѣте). Починається: мѣсто жиз'ні | отхлан' дідиз'ні. Акростих: (Л)укаш Длонски. Пор. Матеріяли, стор. 106, 90 а.

15 б. Пѣс(н)' покаяная. Поч. Надѣя моя (на) н(а)йвышаго Пана. Пор. Два співаники, стор. 145, 165 а.

16 а. Пѣс(н)' на Успеніе пресвятыя Богородици. Поч. Чудо преслав'но | По в'сем' свѣтѣ явно. Пор. Два співаники, стор. 121, 5 а; Матеріяли, стор. 472-3.

16 б. Пѣс(н)' пречистой Богородиці. Поч. О пресвятая Дѣво, помощ'ніце моя. Пор. Матеріяли, стор. 91, 10 б, і 443.

17 б. Пѣс(н)' покаяная. Поч. Там' за горою за небесною. Закінченням сієї вірші починається співаник, доказ, що він переплутаний при зшиванні.

18 а. Кінець якоїсь пісні на Різдво Христа.

Пѣс(н)' новонарожденому Христу. Поч. Прі горноі долѣнѣ. Пор. Kantyczki. Podług wydania 1785, т. III.

19 а. Пѣс(н)' возкресная. Поч. Радуйтеся, небеса, | Витайте вси Ісуса.

20 а. Пѣс(н)ъ на Воведеніе. Поч. Вострубите, возклѣкнѣте, | Матеръ цареву созовѣте. Пор. Матеріяли, стор. 91, 14 а, і 400.

20 б. Пѣс(н)' на Рождество Іисус Христово (мильно, Іванові Хрестителеві). Поч. Веселіся, красная пустини. Пор. *М. Грушевський.* Співаник. (Записки, XV, стор. 18-9); *В. Гнатюк.* Угрор. дух. в. стор. 246-8.

22 б. Пѣс(н)' святому Ніколаю. Поч. Святителю Николае, о с(в)ятѣший отче.

24 а. Пѣс(нь) Рождес(тв)у Христову. Поч. Дивная новина, нынѣ Пан(н)а Сына. Пор. Два співаники, стор. 138, 31 а.

25 а. Пѣс(нь) на мнісопусну неделю. Поч. Охъ, якъ страшный судъ твой, Пане.

25 б. Поч. Фалшивая юностъ, зрадливая фортуна. Пор. Два співаники, стор. 140, 72 а.

26 б. Пѣс(нь) жалю полна. Поч. Аггніце страчена, | Жаломъ исполнена. Пор. *В. Гнатюк.* Угрор. дух. в. стор. 172-3; Пѣсенникъ или собраніе пѣсней, поемыхъ во дни праздниковъ и нарочитыхъ святыхъ, равно пѣсней покаянныхъ и надгробныхъ. Ужгород, 1902. Стор. 253-4.

27 б. Поч. Пречистая Дѣво Мати словеснаго раю (Пісня Богородиці в Тиврові). Пор. Матеріяли, стор. 492-3.

28 б. Поч. Летѣв' чорні жукъ ѿ. Пор. З культурного життя, стор. 28, 87 а, і 67.

29 а. Пѣс(нь) пресвятой Богородици. Поч. Радуйся, Маріе, наша заступ(ни)це. Пор. *В. Гнатюк.* Угрор. дух. в. стор. 208-10; *В. Гнатюк.* Лірники, стор. 30; *Чубинський.* Труды, III, стор. 333.

30 а. Пѣс(н)' на Рож'дество Христово. Поч. Іде звѣзда ко Господу, | Ведет царей ко воз'ходу. Попсований акростих Ілияша.

30 б. Пѣс(н)' на Богоявленіе. Поч. Іор'дан рѣко, уготовися. Пор. Два співаники, стор. 135-6, 6 а.

31 б. Пѣс(н)' о марности свѣта. Поч. Приде час, (ґ)ди Господь на облацех славно. Пор. Матеріяли, стор. 111, 36 а.

32 б. Пѣс(нь) о марности свѣта. Поч. Из глубині сердца зовет голубица.

33 а. Пѣс(нь) на погребѣ. Поч. О в'сесует'наго свѣта. Пор. Матеріяли, стор. 112, 2 а.

34 б. Поч. Явилася еси, великомученіце горѣліце.

35 а. Поч. Горѣ ѿ, душе моя, ко Твор'цу своему. Пор. Матеріяли, стор. 102, 88 б.

35 б. Пѣс(нь) Рождеству Христову. Поч. Витай, Дитя малое, | Аггня незлобивое. Пор. *М. Грушевський.* Кілька духовних віршів з Галичини. (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка, XIV, Misc. стор. 5); *В. Гнатюк.* Угрор. дух. в. стор. 142.

36 б. Пѣс(нь) Міхаилу. Поч. Михаиле, кто яко Богъ, вел'ми возопіл'ес. Пор. Два співаники, стор. 135, 2 а.

37 б. Пѣс(нь) на (У)с(ѣ)кновеніе. Поч. Памятъ твоя праведна ест со похвалами. Пор. Два співаники, стор. 135, 4 б, й Матеріяли, стор. 446-7.

39 б. Пѣс(н) во недѣлю квѣтную. Поч. Радуйся зѣло, дще сіоня. Пор. Матеріяли, стор. 107, 5 б, й стор. 453-4.

41 а. Пѣс(н)' святому Васілию. Поч. Излияйся благодатъ во уснахъ твоихъ, отче прех'валне. Пор. З культурного життя, стор. 24, 32 а, й Матеріяли, стор. 415-6.

42 а. Пѣс(н)' покаяна. Поч. Кон'чіна приходітъ, на свѣтѣ не быти.

43 а. Пѣс(н)' на Рождество Христово. Поч. Богъ натуру ѿ хощетъ изявіти. Пор. Матеріяли, стр. 116, 11 б.

44 а. Пѣс(нь) Іоану Богослову. Пор. Иоана Богослова и риторам сладко(го)мова. Пор. Два співаники, стор. 136, 9 а.

45 а. Пѣс(н)' Онуфрию. Поч. Се бѣгаяй удаліхся. Пор. Два співаники, стор. 122, 29 а, й Матеріяли, стор. 455-6.

46 б. Пѣс(н)' покаяна. Поч. Єг(г)да душа от тѣла ѿ разлучаеть ся. Пор. Два співаники, стор. 136, 13 а.

47 б. Пѣс(н)' пресвятой Богородици. Поч. Вселеныи свѣте (sic) людие страныи (sic). Пор. Матеріяли, стор. 107, 15 б.

48 б. Пѣснъ пресвятой Богородици. Поч. Испол'ніся небо, земля чудес' твоих, Царице. Акростих: Іоан Вол(ский). Пор. Два співаники, стор. 123, 43 а, й Матеріяли, стор. 211-2.

50 а. Пѣснъ на Рождество Христово. Поч. Нова радостъ стала, яко не бывала. Пор. Два співаники стор. 144, 142 б, й Матеріяли, стор. 437-8.

51 а. Пѣснъ святому великомученіку Димитрию. Поч. Мученіче досточудне, Димитрие велми славне.

52 а. Пѣснъ на Воздвиженіе честнаго креста. Поч. З емпѣрей горныхъ Богъ ся являеть. Пор. З культурного життя, стор. 25, 52 а, й Матеріяли, стор. 484-7.

53 а. Пѣснъ на Вознесеніе Господа Бога. Поч. Зыйде Богъ ко высокой горѣ. Пор. Матеріяли, стор. 94, 39 а, й 395-6.

54 б — 56 а. Пѣснъ на Узпение пресвятои Богородици. Поч. Архаггели з неба пришли ко Богородици. Пор. Матеріяли, стор. 101, 54 а.

Склад співаника з Ясениці Сільної такий:

1 а. Без початку польська коляда „A cóż z tą Dzieciną będziem czynili". Пор. Kantyczki, II.

2 б. Pieśn o Narodzeniu Bożym. Поч. Witay, Jezu kochany. Пор. Pastorałki i kolędy, стор. 601.

Далі бракує карток.

3 а. Остання строфа коляди „Anioł pasterzom mówił". Пор. Kantyczki, II.

Pieśń o Narodzeniu Bożym. Поч. Przybieżeli do Betlejem Pasterze". Пор. Kantyczki, II.

4. б. Pieśń o Bożym Narodzeniu. Поч. A cóż z tą Dzieciną będziem czynili. Пор. 1 а. Очевидно співаник починається продовженням сієї коляди, бо при оправі листки співаника переплутано.

5 а. Кінець коляди „Witaj, Jezu kochany". Пор. 3 а.

5 б. Пѣснь на Рождество Христово. Поч. Возвеселѣмся вси купно нынѣ. Пор. З культурного життя України, стор. 23, 15 б, і Матеріяли, стор. 554-6.

6 б. Пѣснь на Рождество Христово. Поч. Странно ѿ. всего свѣта слышите. Пор. Матеріяли, стор. 92, 27 б, і 460.

7 б. Пѣснь на Рождество Христово. Поч. Согласно спѣваймо, Іисуса вытаймо. Пор. Бог. 1886, стор. 50; Собраніе колядъ, Ужгород, стор. 47-8.

8 б. Пѣснь на Рождество Христово. Поч. Слава буди во вышныхъ Богу. Пор. Матеріяли, стор. 93, 29 а, і 457.

9 б. Пѣснь на Рождество Христово. Поч. Щасливіе часы вѣковъ южъ настали.

11 б. Пѣснь на Рождество Христово, Пор. Богъ натуру к҃. хощетъ избавити. Пор. Матеріяли, стор. 116, 11 б.

13 а. Без початку великопістна пісня „Хрісте, Царю справедливый“. Пор. З культурного життя України, стор. 22, 8 б, і Матеріяли, стор. 469-70.

15 а. Пѣснь на недѣлю г҃. Великопостную. Поч. Уже декретъ подписуетъ. Пор. Матеріяли, стор. 99, 23 а, і 466-7.

По 16 л. бракує листків.

17 а. Без початку покутна псальма „Па́мятайте, християне“. Пор. Матеріяли, стор. 136, 57 б.

18 а. Пѣснь о смерти. Поч. Кажутъ люде, же я умру. Пор. Матеріяли, стор. 136, 55 а, і 424.

Знову бракує карток.

19 а. Кінець псальми Длонського. Пор. опис співаника Левицького, 14 а.

19 б. Пѣснь о общемъ судѣ мертвыхъ Поч. Ахъ пора приходитъ, треба умирати! Пор. Матеріяли, стор. 153, 119 а.

21 а. Друга половина пісні на Зелені Свята „Источникъ духовный“. Пор. Матеріяли, стор. 112, 3 б, і 209-10.

22 а. Пѣснь святому Іоанну Богослову. Поч. Іоана Богослова и рытора сладка мова. Пор. опис співаника Левицького, 44 а.

23 б. Пѣснь святому Николаю. Поч. Большаго нѣсть на земли трона. Акростих: Бардински. Пор. Матеріяли, стор. 122, 28 б, і 252-3.

25 б. Пѣснь в҃я святому Николаю. Поч. О кто, кто Николая любитъ. Пор. Матеріяли, стор. 96, 75 б.

26 а. Пѣснь г҃я святому Николаю. Поч. Играймо, спѣваймо, в' тvмпаны в'даряймо. Акростих: Іоан Ав'тор. Пор. З культурнаго життя України, стор. 43-4.

27 а. Пѣснь Святому Духу. Поч. Источныкъ Духовный, радость днесь исполны. Пор. 21 а. Знову доказ переплутання листків при оправі.

28 а. Пѣснь святому Василію. Поч. Излияся благодать во уснахъ твоихъ, отче; Пор. Матеріяли, стор. 99, 16 б, і мою „Підкарпаторуську обробітку леґенди про запис душі чортови ради дівчини“ (Науковый зборник товариства Просвѣта в Ужгородѣ за рôк 1922. Річник І. Ужгород, 1922, стор. 133-4).

29 б. Пѣснь на Богоявленіе Господне. Поч. Іордань рѣко, уготовися. Пор. опис співаника Левицького, 30 б.

31 б. Пѣснь Благовѣщенію Пресвятой Богородицы. Поч. Да прійдетъ к҃ всему миру радость, Пор. 13 а.

33 а. Пѣснь на Воскресеніе Христово. Поч. Изыйдѣте, аггели лики. Пор. Матеріяли, стор. 93, 37 б, і 414.

34 б. Пѣснь к҃я на Воскресеніе Христово. Поч. Іерусалиме, свѣтися нынѣ надъ звѣзды. Акростих: Іоан Ґеши(цкий). Пор. З культурного життя України, стор. 29, 102 а; Матеріяли, стор. 249-52; Холмскій народный календарь на 1885 г., стор. 178-9.

37 а. Пѣснь Божому Тѣлу. Поч. Твоя честь, хвала, предвѣчный Боже. Пор. З культурного життя України, стор. 25, 61 а, й Матеріяли, стор. 461-2.

38 б. Пѣснь на Успеніе Пресвятой Богородицы. Поч. Достойно естъ Дѣву величати.

39 б. Пѣснь Честному Кресту. Поч. Крестнымъ древомъ Распятаго от невѣрныхъ' Іев'рей. Акростих попсований: Клібанк (Клебановка). Пор. Матеріяли, стор. 124, 29 б, і 301-3.

41 а. Пѣснь Покрову Пресвятой Богородицы. Поч. Благовѣстите днесь радость всему миру. Пор. опис співаника Левицького, 1 а.

42 а. Пѣснь святому Михаилу. Пор. Воин'ства небеснаго силы Михаилъ, святый воевода. Пор. Бог. 1790, ч. 158, 1825, ч. 159, 1850, ч. 160, 1886, стор. 347; Матеріяли, стор. 270-1.

44 б. Пѣснь на Воведеніе Пресвятой Богородици. Поч. Воспѣвайте пѣснь новую. Пор. Пѣсенникъ, стор. 63-5.

45 а. Пѣснь к҃. на Воведеніе Пресвятой Богородицы. Поч. Архіерее Захаріе, пріими Дѣвицу. Акростих: Архангел пріять Пор. Матеріяли, стор. 105, 65 б, і 383-5.

47 а. Пѣснь великомученицы Параскевіи. Поч. Радостнымъ сердцемъ возвышаетъ гласъ. Пор. Матеріяли, стор. 92, 25 б, і 452-3.

48 а. Пѣснь святѣй великомученицы Варварѣ. Поч. О Варваро мученице. Пор. Матеріяли, стор. 95, 67 б, і 438-9.

49 б. Пѣснь Пресвятой Богородицы. Поч. Пречистая Дѣво Мати Рускаго краю. Пор. Матеріяли, стор. 90, 6 б, і 450-1.

51 б. Пѣснь Пресвятой Богородицы Почаевской. Поч. Вселенной свѣта людіе страны. Пор. опис співаника Левицького, 47 б.

53 а. Пѣснь Пресвятой Богородицы. Поч. Под Твою милость вси прибѣгаемъ Пор. *В. Гнатюк.* Лірники, стор. 31.

53 б. Пѣснь набожна. Поч. Небо, земля, свѣтъ и воды.

54 б. Пѣснь Пресвятой Богородицы Поч. Матко Божа, твое пан'ство над землею и небомъ.

55 а. Пѣснь о десяти Божіихъ приказань. Поч. Хочъ лы щастя мати.

56 а. Пѣснь о мѣзерномъ человѣку. Поч. Чловече мѣзерный. Пор. *Як. Головацький.* Народныя пѣсни Галицкой и Угорской Руси, II, стор. 569-71; *В. Гнатюк.* Хоценський співаник Левицьких (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка, XCI, стор. 109).

57 а. Pieśń swiatowa. Поч. Pamiętaj, człowiecze, jak żyjesz na swiecie.

58 б. Пѣснь Пресвятѣй Богородицѣ Почаевской. Поч. Пасли пастиры овцы на горѣ. Пор. Матеріяли, стор. 125, 9 а, і 516-8.

Із співаника Теодора Левицького треба передовсім зазначити три нові вірші з акростихом: Илияш. До досі відомої його пісні на Усікновення голови св. Івана Хрестителя прибувають його нові пісні, одна на Воведення Богородиці та дві на Різдво Христа. В пісні на Воведення з початком „Играйте, спѣвайте“ задержався акростих у цілости, так само в пісні на Рождество Христа з початком „Іграй, Давиде“. В другій пісні на Різдво Христа акростих без труду відбудовується, вставивши на початку третьої строфи пропущене: и. Ось попсовані тексти нових пісень віршоплета Іліяша:

Пісня на Воведення[1].

Играїте, спѣваїте,
На тр(и)ꙋ(м)фъ ꙋдарѧїте,
Ꙋдараїте Дѣвѣ[2] Марїи,
Воходѧщой ко свѧтаѧ,
Приносѧщої нам благаѧ.
Молїтсѧ за нами ко Господꙋ.

Ликꙋютъ аггелї вси
На земли и на небеси.
Во(с)ходитъ трисвѣчнаѧ Лелѣѧ, свѧтаѧ [свѧтыхъ.
Злѣтаютсѧ херꙋвими,
Окрꙋжают серафимї,
Дают в рꙋцѣ Захарїю.

И дѣвы[3] со свѣщами
Царїе со тїмпаны
Витают Царїцꙋ, прекраснꙋ Дѣвицꙋ, чистꙋю [Паннꙋ.
Солнце Дѣвꙋ ꙋкрашает,
Мѣсѧцъ к нози ꙋпадает
Панѣ чїстѣ Марїи.

Якъ пророци Владычици,
Пресвѧтой Дѣвици,
Аггелї слꙋжаще, Захарїю мовѧще архїерею.
Церквї врата оттверзѣте,
Владычицꙋ возприймѣте
Градꙋщꙋ, крый сꙋщꙋ, Дѣвꙋ Марїю.

Ширшꙋю (sic) во свѣтѣ всї(м),
Вышꙋю (sic) на небесї,
Ꙋтроба Марїи, свѣчныѧ Лелѣи, чистыѧ Пан(н)ы.
На(д) сребро чистѣша,
На(д) диѧмент свѣтлѣша
Входїтъ ко церковъ Царїца.

---

[1] Як в описі співаників, так і у виборі текстів розвязано скрізь титли. В текстах, приготованих для гражданки, вжито кирилиці з чисто технічних перешкод, бо аналогічне гражданське письмо зайняте в друкарні.

[2] В рукоп. Дѣвы.

[3] В рукоп. дѣвѣ.

Пісня на Різдво Христа.

Іграй, Давидє, нехай со(з)нїде Слово воплощено.
Царица раждаетъ, Дитѧ повиваетъ,
Царѧ над царми чловѣкомъ даетъ
Во плоти[1] со скоты.

Ликъ архаӥгелский и херȣвимский Єго прославлѧетъ.
Иосифъ старȣшокъ Дитѧти спѣваетъ
И птица пернаты Ємȣ сѧ кланѧетъ
Блажено, смирено.

Ієрархи и патриархи Царѧ днесь витаютъ.
Царие приходѧтъ, дары Мȣ приносѧтъ,
Поклонъ отдаютъ, нїско сѧ кланѧютъ,
Христа ȣмыслне (sic) просѧтъ.

Ѧвное чȣдо: в[2] вертепѣ хȣдо(м) Христосъ сѧ раждаетъ.
Иродъ незбожный за Христомъ вганѧетъ,
Дѣтей невиныхъ от перси стинаетъ,
Сам сѧ сокрышаетъ.

Ширшȣю свѣта во послѣднѧ лѣта Марию витаймо.
Христа породила, в пелены повила.
Ємȣ на вѣки честь бȣдетъ и хвала
Во Тройци.

Пісня на Різдво Христа.

Іде звѣзда ко Господȣ,
Ведет царей ко возходȣ.
Аггели сѧ злѣтают,
Дїтѧ в ѧслехъ вїтают,
Рожденого Младенца,
Єдїного перкейца,
Содѣтелѧ.

Лїкȣйте днесь, вси патриархи,
Радȣйтесѧ со с(в)ѧтыми отци.
Днесъ птица злѣтает,
Христа в ѧслехъ витает;
Звѣрѧта вси прибѣгают,
На колѣна ȣпадают,
Величают.

(И) царие с Персиды прїходѧт,
Христȣ рожденомȣ дары прїносѧт.
Давидъ в гȣсла барзо грает,
Же сѧ з того ȣтѣшает,
Что сѧ такий (народилъ),
Бы насъ грѣхов свободилъ
Всѣх христиѧнъ.

Ѧвилосѧ чȣдо новое:
В ѧслех Дїтѧ лежїт, малое.
Іосїфъ сѧ радȣет,
Пелены Мȣ готȣет.
Вол з ослом прїпадают,
Парою Го загрѣвают,
Спаса нашего.

[1] В рукоп. воплотити. — [2] В рукоп. же.

Ші́рота вселеныѧ днесь сѧ ꙋтѣшаєт,
Царі́ца Сына на рꙋкаⷯ трі́маєт.
Славим Бога безсмертного,
Же сѧ роділ длѧ насъ много.
Славіми Ѻтца Єго,
Дꙋха свѧта, славі́ме Го
Во вѣкі вѣков.

Нарешті треба відмітити відміни пісні на Усікновення „Иоанъ предтеча“ в порівнянні з текстом, надрукованим у Матеріялах (стор. 319): 4 р. цесарови. 9 р. На него порывал'ся. 10 р. Казал его взяти. 11 р. Во темніцу дати. 13 р. мовитъ. 14 р. что. 18 р. узяла. 20 р. И матцѣ. 21 р. здумѣлъ. 22 р. Что тое вчинілъ. 24 р. прокляты будутъ за мыслъ такую.

Співаник із Ясениці Сільної позволяє з великою правдоподібностю вказати на автора пісні на Великдень з поч. „Изыйдѣте, аггеловъ лики“, що попала в Богогласник. У тексті сього співаника лишився слід акростиха Івана Вольського: Вол. У Матеріялах (стор. 214-5) приведено текст инший богогласникової його пісні, а саме на Успення Богородиці з виразним акростихом: Іоанн Волскій, хоча в Богогласнику акростих не задержався. Вона зачинається „Изыдите, вси архаггеловъ хори“; приказовий спосіб того самого дієслова тут і там тільки потверджує здогад, що маємо тут діло з піснею Івана Вольського. Ось вона:

Изыйдѣте, аггели[1] лики,
Во срѣтеніє Владыки,
Изыйдѣте, архаггелъ хоры,
Готꙋйтесѧ, небесныѧ дворы.
Се градетъ Спаситель,
Градетъ побѣдитель,
Ада разорытель,
Ѻбронца.

Плѣнь сіонскій от Вавилона
Ведетъ его до Сіона,
Ведетъ от бѣдъ зподъ земнаго краѧ
Во перьвꙋю сладост раѧ.
Адамъ со пророки,
Ѻтецъ со отроки,
Ѻттоль слезы токи
Ꙋтолы.

---

[1] Відміни тексту співаника Бібліотеки Наукового Тов. ім. Шевченка ч. 365 отсі: 1 р. аггеловь. 4 р. Готуйте, небесніе. 15 р. слезніе, 17 р. подъем насъ з собою. 18 р. изо тмою. 19 р. з тиранами лютѣйшими зѣло. 20 р. Мучащимы. 23 р. Сотре грѣхи прелестны. 26 р. во ограду. 28 р. з ныхже. 29 р. увѣнчает. 31 р. Иже. 33 р. Вострубѣте, воскликнѣте. 35 р. Составѣте. 41. возиграйте. 42 р. И рукама восплещайте. 44 р. вышше.
46-48 рр. Спасает человѣки
Царствующій пред вѣки
Над всѣмы.

Ѧже подалъ надъ тобою,
Когда воевалъ самъ собою
Страшными (sic), лютѣйшими зѣло,
Мучащаго душу и тѣло
Оружїемъ крестнымъ
З дїаболомъ лестнымъ,
Смерть грѣшникомъ прелести
До смерти.
Изыйдѣте ко вертограду,
За потокъ Кедрскый во граду,
Собырайте кровавїе рожи,
Ѧже сїаетъ намъ Сынъ Божїй,
Увѣнчаемъ главы
Вѣнцемъ Его славы,
Ѧже насъ избави
От всѣхъ бѣдъ.

Вострубѣте и воскликнѣте,
Всю тварь к себѣ созовѣте,
Оставѣте тимпанъ и ликы
И всякъ органъ и музыки,
Воспойте Цареви
И всѣхъ Господевы,
Побѣдителевы
Пѣснь нову.
Ликующе, воспѣваймо
И руками восплещаймо:
Христосъ воскресъ, воистину воскресъ,
Хвала Его превыше небесъ
От нынѣ на вѣки,
Царствуяй во вѣки,
Спасаяй человѣки
От всѣхъ бѣдъ.

Коли мова про пісні Вольського, уважаю незайвим подати тут найкращий із досі відомих текстів його пісні струмиловокамянецькій Богородиці із співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка під ч. 365 тим більше, що дуже попсований текст сієї пісні приходить у співанику Теодора Левицького з приложенням до Закарпаття. Текст згаданого співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка отсей:

Пѣснь набожная.

Исполнися небо и земля чудесъ твоихъ, Царице,
Избранная яко луна, одѣянна во солнце!
На главѣ Ей вѣнецъ,
На рукахъ Младенецъ,
Прежде вѣкъ рожденный,
З нея[1] воплощенный,
Марїи Дѣвици Сынъ Ей возлюбленный.
О Пречистая Царице, на образ Твой взираемъ,
Во Стромиловой Каманцѣ чудотворной взываемъ:
Призри на насъ, Мати,
Не дай погибати
Во смутномъ свѣтѣ

[1] Відміни дуже поплутаного й попсованого тексту співаника Теодора Левицького такі: 6 р. Из Нея. 13 р. во в'герском. 15 р. Архангеловъ, херувімов честнѣшая. 16 р. Серефімов воистену слав'нѣша. 18 р. корунѣ. 26 р. Бѣсовъ прогоняешъ. 28 р. Намъ всѣмъ

Ꙋ лвовскомъ повѣтѣ,
Абысмо Тѧ могли вси ȣсердно пѣти.
Архаггеломъ, херȣвимом, каменскаѧ Царице,
И серафимомъ, констиннȣ преславнаѧ Дѣвице,
Тыс' в небѣ на тронѣ
В тройческой коронѣ,
Днес' во храмѣ твоем
Под ноги впадаемъ,
Тебе чȣдотворной на помощъ взиваемъ.
Не доȣмѣетсѧ всѧкъ ѧзикъ достойно воспѣвати,
Ѧко звѣзды чȣдесъ твоихъ неȣдовъ исчитати:
Темных просвѣщаешъ,
Хромых исцѣлѧеш,
Бѣсы прогонѧеш,
Ѧкъ громъ ȣстрашаешъ,
А намъ ȣсѣмъ вѣрнымъ во помощъ предстаешъ.
Восплещѣйте вси рȣкамы небесной днес' Царици,
Воскликнѣте гласомъ радости стромилокаменской Владычици:
О обрадованна
Марїе преславна,
Господь ис Тобою!
Дай намъ помощъ свою
Тебе вихвалѧти во мїрѣ в покою.
О Марїе Пречистаѧ, каменскаѧ державо,
Молѧщаѧсѧ Христȣ Богȣ за грѣшных райска главо,
Бȣди нам причына
До своего Сына,
Грѣшнїѧ застȣпай,
Славима пребȣвай,
В Стромиловой Каменцѣ всѧ люди покривай.
Ликȣй, граде, и веселисѧ, гди Царица во тебѣ
Избавит тѧ от всѧкихъ бѣдъ к каждой твоей потребѣ
От лютыхъ агарѧн,
Геретиковъ, бесȣрмѧн,
Повѣтрѧ и огнѧ
Ѧкъ Матка Господнѧ,
Застȣпница наша во скорбехъ неложна.

вѣр'ным своим во помощъ. 29 р. Воз'плещіте вси руками вѣр'ныи днес'. 30 р. пресвѣтлой Дѣвици. 36-42 рр. vacant. 47 р. От повѣтря, огня. На сій строфі вривається текст пісні в співанику.

Сїѧешь чꙋдеси в храмѣ ѧко солнце на небѣ,
Просвѣщаешь всѣхъ вѣрных, притѣкающих к Тебѣ.
Ꙋпроси намъ Сына,
О Матко едина,
Бы намъ милостивъ былъ
И грѣхи отпꙋстил,
На правици своей на сꙋдѣ поставил.

Кто притѣкает ко їконѣ в Каманцѣ Стрꙋмиловой,
Наполнытсѧ благодати з милости Ей пресвѧтой.
Слези изливаеть
И твар измѣнѧеть
Царица прекрасна,
Невѣрным ꙋжасна,
На престолѣ своем ѧкъ солнце естъ ѧсна.

Їсполнѧешь благодати всегда во храмѣ Твоемъ,
Вси вѣрнїи христїѧне ласки Твоей дознаемъ.
Радꙋйсѧ, Царице,
Пресвѣтлаѧ Денныце,
Тебе Богъ возлюбилъ
И с Тебе сѧ воплотил,
Ѧкъ Матеръ Божїю Дꙋхъ свѧтый осѣнилъ.

И мы Тѧ днес Чꙋдотворнꙋ вси смирен(но) благаемъ,
Со слезами къ ногамъ Твоимъ, Царице, припадаем:
Нынѣ насъ на земли
Радости исполни
И на страшномъ сꙋдѣ
Милостива бꙋди,
Во вѣкъ вѣком аминь, всѣхъ нас не забꙋди.

Притягаючи матеріял і з инших співаників Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка, можу вказати на нового акростихового автора Трохима. В збірнику польських і українських пісень рукописної збірки Франка ч. 62 приходить отся „Пѣснь пресвятой Богородици По(д)дубецкой“:

Торжествꙋйте вси днесь ново во семъ мѣрѣ,
Видѧчи Царицꙋ в солнечной порфирѣ.

Рꙋцѣ к ней воздвижѣмъ[1]: Молебница наша,
Ꙋмоли за грѣхи Сина, Христа Спаса.

[1] В рукоп. воздеждѣмъ.

Озарѧй християнъ грѣшнихъ во тмѣ сꙋщихъ,
Во бѣдахъ и скорбехъ к Тебѣ преидꙋщихъ.

Херовимъ чеснѣшаѧ[1], свѣтлѣшаѧ во свѣтѣ,
Во веси По(д)дꙋбцѧхъ, волинскомъ повѣтѣ.

Икона от вѣка з древесъ сотворенна
Нынѣ естъ от велможъ златомъ ꙋкрашенна.

Марїѧ от неѧ чꙋда изѧвлѧетъ,
Егдаже Младенецъ от неѧ исцѣлѧетъ.

Сього невідомого досі Трохима треба відрізнити від відомого з Матеріялів (стор. 258-9) Трофима. Трохим се волинський Українець, як думати по його зацікавленні піддубецькою Богородицею, а Трофим се закарпатський Українець, як доказує його пісня в честь повчанської Богородиці.

Не знаю, чи дійсно якогось Іоанна Вюсяника виказує акростих пісні співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка ч. 165, чи се попсований инший акростих. Ось ся „Пѣснь на погребѣ“:

Источникы слезъ, розливайтеся[2],
Камнѧны сердца, разламꙋйтеся,
Видѧчи нашꙋ сладост временнꙋ,
Красотꙋ и славꙋ в нѣчто оберненнꙋ.
Опаде твоѧ, чловече, слава.
Подоптала ей смертнаѧ бꙋлава.
Почернѣла ти красота слична,
Бо тѧ ожидает фортꙋна вѣчна.
Яхъ, нетирвꙋчїй животе бѣдный,
Скоро сѧ вкажеш, а нагло й измѣнный,
Обѣцюеш намъ своей сладости,
Но кто ти звѣрит, не взритъ старости.
На небо очи смертнѣ спꙋскае,
До приѧтелей близкихъ волае:
Помилꙋйте мѧ, братїѧ, дрꙋзи,
Бо мѧ изъѧдѧтъ земныѧ прꙋзи.
Воспомѧните вси любовъ мою,
Да не отрачꙋ (sic) надеждꙋ свою.
Похыбы моѧ не спамѧтайте,
Но простите ми, Бога кохайте!
Юж' бо ми декрет опредѣленый:
Сꙋдїѧ строгїй, неꙋмиленый
Грѣшнꙋю дꙋшꙋ во ад' всылает,
А покаѧннꙋ царствомъ вѣнчает.
Смрадный ротъ темный червъ тѣло тлонтъ,
А дꙋша страхом сꙋдꙋ предстоитъ:
Воздаждъ днес отвѣтъ о всемъ животѣ,
Щось ꙋробила на марномъ свѣтѣ.
Н вас ꙋмилно всѣх ꙋпрошаю,
Сродниковъ, кревныхъ ревно вмолѧю:
Возпомѧнѣте каждый во себѣ,
Же скверно нѣчто не естъ во небѣ.
Ни власть ни слава, богатства, втѣхи,
Розкошъ, молодосць, земныѧ смѣхи,
Да не оторгнꙋ всѣх васъ на сей часъ,
Авесте чꙋли мой остатнїй гласъ!
Исꙋсъ Христа ранъ кирве излиѧнной,
Страсти и мꙋки за нас нещадной
Близких, далекых всѣх вас прощаю,
З ками во ѧ днес сѧ разлꙋчаю.

[1] В рукоп. чеснѣшую.

[2] Відміни тексту співаника ч. 188 такі: 1 р. разливайтеся. 13 р. спущає. 15 р. братіе. 16 р. мня... смер'тныя.

Конецъ животꙋ моемꙋ...
Ѧ ·вас вѣнчꙋю...
... тѣло ꙋж гробꙋ предайте,
Ꙗ за мене все Бога благайте.

Використовуючи тексти описаних співаників, наскільки вони хоча в частині поправні, й притягаючи деякі инші співаники Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка, описані в Матеріялах, подаю на кінець низку богогласникових пісень (NN-го 1-28) у старших, а наскільки вони друковані, поправніших текстах і низку позабогогласникових вірш (NN-го 29-43), недрукованих, а наскільки друкованих, у цікавих нових варіянтах. При кождім тексті зазначений співаник, що з його він узятий, а тут і там відмічені варіянти инших текстів.

1. Пѣснь на Рождество Христово[1].

Богъ натꙋрꙋ к҃ хощетъ избавити, посадити на сіонѣ в коронѣ.
Самъ смирысѧ, приобщысѧ намъ о семъ и по немъ пребыти Дꙋхомъ.
Тайна многа, невидима, ма, ма, ма,
Дѣво, Сына на, на, на,
Повивай и пытай сосцы своими.

Слава наша к҃ лежитъ днесь на сѣнѣ во ѧскинѣ, Отецъ, Мати з видѧти,
Тріумфꙋетъ и ликꙋетъ Богъ Агнецъ и Юнецъ, всѣмъ пожаданный.
Радость многа мꙋзыкыйски, ра, ра, ра,
Свѣрилъ красна, тра, тра, тра,
Отрочати малꙋ, Царꙋ рожденнꙋ.

Нынѣ сыли к҃ даютъ хвалꙋ Богꙋ попремногꙋ, ѧвно, славно вѣщаютъ.
В'сѧ стыхіѧ, їерѥѧ трепещетъ рождшаго (sic) Цара на земли.
Поютъ пѣсны торжественно, ре, ре, ре,
И преславно, лѧ, лѧ, лѧ,
Возносѧтъ гласъ высокъ Богꙋ к вертепѣ.

Ꙋстрашатсѧ к҃, слышатъ вси ѧзыцы, человѣцы ѧко тако прилычно
Цара вѣковъ человѣковъ, Младенца, Первенца и Содѣтелѧ.

Текст співаника Теодора Левицького виказує такі відміни: 1 р. на престолѣ во коронѣ. 3. р. приобщися о сем... пребуді. 5 р. своіма. 7. р. Богъ Отецъ. Юнецъ. 10 р. Царю. 11 р. аки (sic) славно. 12. р. Стихия, ерея трепещутъ рожденого Царя. 17 р. Царю вѣкомъ, человѣкомъ. Дальший текст сього співаника отсей:

---

[1] Рукописна збірка Франка ч. 242.

Чест воздают со тимпаны, гꙋ, гꙋ, гꙋ,
(И) органы, рꙋ, рꙋ, рꙋ,
Триствный (sic) разꙋмный Ємꙋ под ногꙋ.

Да чꙋдатся ѥ, что ест вꙋра многа, родши Бога, трꙋдно, скꙋдно изрещи.
Во (sic) вся возможетъ, поможетъ принести Исꙋсꙋ Ємманꙋилꙋ:
Дары чесно со пастырми, на, на, на,
И со царми, тошъ, тошъ, тошъ,
Прилично Ємꙋ ест, Богꙋ во вертепѣ.

Ємꙋ слꙋжатъ ѥ солнце, лꙋна, зраки, возтоки, чꙋдно сияютъ
Сотворены, ꙋтверждены на славꙋ, хвалꙋ Творцꙋ своемꙋ.
Веселятся гꙋски, птици, гоцъ, гоцъ, гоцъ,
Совы, косы, тожъ, тожъ, тожъ,
Радость всѣмъ (и) миръ тѣмъ на долга лѣта.

Вся соборнѣ ѥ славатъ Царя строны, короны, дꙋхи слꙋги раждают.
Вся приложна воздогна (sic) рождество, торжество Бога во Тройци,
Ꙋдарихъ во кимвалы, валі, валі, валі,
Банꙋамъ (sic), дынъ, дынъ, дынъ,
На вес свѣтъ возприемъ Бога во Тройци.

2. Пѣснь Рождеству Христову[1].

Видѣвъ[2] Богъ, видѣвъ Творецъ, що миръ погибаетъ,
Архаггела Гавріила в Назаретъ посылаетъ
Возвѣстити в Назаретѣ:
Слово сталося в вертепѣ.
О прекрасный граде Вифлееме,
Отверзи врата, Єдеме.

Незаходимое слонце от дѣвическихъ ложеснъ,
Идеже Богъ восіяетъ просвѣтити миръ весь.
Звѣзда ясна восіяла,
Пꙋть в вертепꙋ показала,
А от Перси(ди) тріе цари
Принесли Христꙋ дары.

Ливанъ, смирнꙋ, злато дары Ємꙋ принесоша
И прійдоша ко храминꙋ, на колѣна впадоша.

[1] БНТШ. 367.

[2] Відміни рукопису Бібліотеки Наук. Тов. ім. Щевченка ч. 165 такі: 1 р. Видѣ... видѣ... же. 4 р. стало во... 6 р. Идеме. 8 р. грядет, возсіяет'. 9 р осияла. 13 р. злато и кадило Ем(м)у. 14 р. пришедше. 15 р. велми. 16 р. Христосъ Панъ народил'ся.

Иродъ с того засмутился,
Же Христос з Панны народился,
Слуги своя посылает,
Христа убити шукает.

Четырнайціеть тисящъ дѣтей малыхъ забивъ
Иродъ проклятый, сына не пощадивъ.
Маленкіе тые дѣти
Казал Иродъ выгубити.
Предвѣчніе финикіе,
Процвитайте навѣки.

Рахиль, перестани о дѣтей плакати.
Я якъ же я маю перестати, печалная мати,
Серце во мнѣ умлѣвает,
Іродъ дѣти забиваетъ,
Азъ бо, печалная мати,
Мушу я ридати.

Не плачъ, не плачъ, не ридай о дѣтехъ маленкыхъ
И узриши сыны своя к Сіонъ пренесеныхъ,
Іродъ пойде ко аду
К Люциперу на пораду.
Мы теж с того веселѣмся,
Христу поклонѣмся.

3[1].

Дывная новина: нынѣ Панна Сына
Породила в Вифлеемѣ Марія едина.

Не в царской полатѣ, лечъ межи быдляти,
Во пустыни, во яскыни, треба то всѣмь знати.

По 18 р.: Плач' великій в Вифлеемѣ в' странах июдейских:
Ірод' дѣти забивает в' предѣлах вифлеемских,
Мечем острым истинает
И о камень разбивает,
Кров' невин(н)у проливает,
Христа убити шукает.
О безбожный Іроде, сынас не пощадѣлъ,
Маленкія уся дѣти казал погубити,
Праведніи феники
Процвитают навѣки.

[1] БНТШ. 365.

Иж то Бога иста Марїѧ Пречиста
И кꙋпает, повивает Єго ꙗкь невѣста.
На рꙋках тримает, так Ємꙋ спѣвает,
Своим Єго Створителемъ сама[1] називает.
Мовить: люлѧй, Сынꙋ, бꙋдеш при мнѣ вынꙋ,
Поневажь мѧ взѧлес' себѣ за Маткꙋ єдїнꙋ.
Ѡ неогорненнїй и непостиженнїй,
Спишь Ты долго, рости скоро, Младенче несквернїй.
Ѧ Тебе кꙋпаю и Тебѣ спѣваю,
Ꙗ на своихь обѧтїѧхь всегда Тѧ тримаю.
Ѧ в Тебѣ надѣю, Возлюбленнїй, мѣю,
Где сам бꙋдеш, там и мене возмеш, Добродѣю.
Ты чловеком сталес' и плот на сѧ взѧлесь,
Прежде всѣх вѣк на небеси престол себѣ малесь.
Тебе херꙋвыми исо серафими
Воспѣвают непрестанно гласи трїсвѧтыми.
Тебѣ сѧ молити и Тебе хвалити,
Ꙗкыс' намь далх к царствїи Твоем всѣлѣ навѣки жыти.

4. Пѣснь на Рождество Христово[2].

Новаѧ радость свѣтꙋ сѧ ꙁѧвила
Гды Панна чиста Сына породила.
Ꙋ Вифлеомѣ мѣстѣ бардзо рано
Витати Пана пастыремъ казано.
Звѣзда ꙋслꙋгꙋ тꙋю отправꙋетъ,
Же царей перскихъ со дари приймꙋетъ.
Принесли Ємꙋ ливанъ, смирно, злато,
В'зѧли заплатꙋ по коронѣ за то.
Иродъ злосливый с того засмꙋтилсѧ,
Же Царъ предвѣчный с Панны народилсѧ.
Казалъ жолнѣромъ землю плюндровати,
Нарожденнаго к вертепѣ шꙋкати.
Аггелъ с небесе ознаймилъ к прꙋткости
Поймати Сына и Маткꙋ в чистости.
Реклъ Иосифꙋ: пойди г Вифлеомꙋ,
Миливши вшитки Іродꙋ зрадливомꙋ.
Іосифъ старецъ Марию поймꙋетъ,
А до Єгиптꙋ с Христом ꙋстꙋпꙋетъ.
Нехайже Іродъ вѣчне погибаетъ,
Нашъ Панъ рожденни всѣх насъ потѣшает.

---

[1] Поминаючи нісенітниці наслідком попсованого тексту, відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 8 р. Сама Єго Створителемъ своимъ. 10 р. узялъ. 14-16 рр. vacant. 17 р. Хотъ... станешъ (sic). 18 р. престолъ себѣ на небеси мѣлесъ. Замісць 19-20 рр.:

О праведный Суде, хтожъ Твой вѣрный буде,
Тамъже нехай из Тобою будут' усѣ люде.

21 р. славити. 22 р. во царствѣ... быти.

[2] БНТШ. 367.

Абы намъ в некѣ далъ свою коронȣ,
До пресвѣтлаго поставивши тронȣ.
Іосифъ старецъ колисалъ Дитѧтко:
Люлѧйже, люлѧй, малое Пахолѧтко.
Слава во вышнихъ, ми заспѣваймо,
Нарожденномȣ честь, хвалȣ отдаймо.

5. Пѣснъ на Рождество Христово[1].

Нова радостъ стала, ѧко не бывала:
Надъ вертепомъ звѣзда стала[2], свѣтȣ воснѧла.
Где Христос родилъсѧ, з Дѣвѣ(!) воплотилъсѧ,
Ѧкъ человѣкъ пеленами ȣбогъ повилъсѧ.
Которомȣ цари великии дари:
Ливанъ, смѣрнȣ отдавали, злато покладали.
Пастȣшки з агнѧткомъ перед Нымъ, Дитѧткомъ,
На колѣна ȣпадаютъ, Емȣ сѧ кланѧютъ.
Давидъ смѣле о немъ виграваетъ гойне,
На всѣ стрȣни ȣдарѧетъ, Бога вихвалѧетъ.
Аггели спѣваютъ... волаютъ
... бѣ и на земли поклонъ (sic) повѣдаютъ.
Мы тежъ спѣваем, когда огладаемъ
Из Марии рожденаго Бога предвѣчнаго.
Претожъ веселимсѧ, Емȣ поклонѣмсѧ
Ѧко Царю рожденномȣ, Богȣ небесномȣ.
Просимо Тѧ, Царю, небесный Шафарю,
Дарȣй лѣта щасливии семȣ господарю.

6. Пѣснь Богоявленію Господню[3].

Іорданъ рѣко, ȣготовисѧ,
Се бо приходит Богъ креститисѧ.
Плотїю идет[4] на своѧ стрȣѧ,
От Іоана ȣслȣг требȣѧ.

---

[1] БНТШ. 364.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 2 р. ясна. 3 р. Дѣвы. 4 р. убого. 5 р. дары приносили. 6 р. отдаваймо (sic)... покладаймо. 7. р. перед тымъ. 8 р. Христу. 9 р. смѣл'ный (sic)... дивно. 10 р. ударяйте (sic)... выхваляйте. 11 р. во вышныхъ. 12 р. Намъ у небѣ... покой. 13 р. И мы... Бога (sic). 15 р. Протожъ... Христу. 18 р. лѣта, Царе выш'ный, всему (sic).

Відміни тексту співаника Національного Музею ч. інв. 15615 такі: 1 р. яка. 2 р. ясна. 4 р. убого. 5 р. Царю дары пріношали. 7 р. тымъ. 8 р. Христу. 11 р. во вышних волают. 12 р. Намъ у небѣ... покой. 13 р. И мы. 14 р. От. 18 р. Дари.

[3] БНТШ. 165.

[4] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 3 р. іде. По 8 р.:

Ѡ Іоане, хтѣй послȣжити
И верх Владыцѣ спѣшсѧ омыти.

Іоанъ пророкъ длань простирает,
Се Агнец Божїй, ѧсно волает.

Дȣх свѧтый сходит видом голȣба,
Показа Отцȣ того сȣгȣба.

Ми Іоанȣ ȣподобѣмсѧ,
Чистыми сердцы приоздокимъсѧ

На рѣчных стрȣах Тебе витати
И его миле всѣм выхвалѧти.

Бога ко Тройци единаго знати,
Ѱалмы и пѣсми (sic) согласно спѣвати.

Дай то нам, Боже, Тѧ выхвалѧти,
На рѣчных стрȣѧх миле оглѧдати.

Почерпѣмъ воды ȣво, братїе,
Свѧтаго Дȣха на спасенїе.

Днес сѧ человѣцы вси радȣютъ,
Аггелы к небѣ вси трїȣмфȣютъ.

Бога во Тройци такъ единаго,
Во Тройци свѧтой непостыжимаго.

Кȣпно со Отцем и свѧтым Дȣхом
Томȣ чест и хвала на вѣки вѣкомъ.

Сей гласъ от Отца свідітел'ствует:
Сынъ мой любимый торжествует.

Днесъ грѣхъ Адамовъ омывает'ся,
Глава змиева сокрушается.

Опісля йдуть рр. 21-22. Рр. 9-10 vacant. 12 р. Чіс'тым сердцем приготовѣм'ся. По 12 р.:

Гряди, послужи, о Крестителю,
Таин'ства главѣ Збавітелю.

Проідет(!) пустыню Іорданскую
І узрім' тамо Тройцу святую.

Отецъ со небесе свідітел'ствует:
Сынъ мой любімый то показует.

Нынѣ увідим Троіцу святую,
Во Божествѣ едіном' неразділімую.

Зем'ля і море, воз'веселітся,
Хоры и уломы (sic), днесъ воздвігнітся.

Христосъ явися просвѣщеніем,
Нам' дарует днесъ спасеніе.

Стер'шаго главу в водах зміеву,
Свободів'шаго главу Адамову.

Рр. 13-16 vacant. Опісля приходять рр. 19-20, а після того така нова строфа:

Царю всеі твари, даж'д' спасеніе,
От грѣхов' древных очіщеніе.

17 р. оглядаті. 18 р. поклон отдаті. По 18 р.:

Слава Ті, Отче, Сотворітелю,
Слава Ти, Сыне Откупітелю.

Отче, Сыне и Душе святый,
Во пер'сонах триех Боже едіный.

19. р. Почер'пѣте воду. 20 р. Благодат Духа. 21 р. Днесъ чловеци всі ся радуют. Замісць рр. 23-26:

Рач' то приняти, что Ти спѣваем,
На вѣки вѣков Тя велічаемъ.

Відміни тексту співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка ч. 365 такі: 2 р. Се Богъ приходить окреститися. 5 р. рачъ. 10 р. того Отцу. По 10 р.:

Хотя Адамовь днес' грѣх омыти,
Главы змыеви вся сокрушити.

13 р. Єго вытайте. 14 р. И хвалу Єму вси воздавайте. 15 р. знаймо. 16 р. пѣсны голосно спѣваймо. 17 р. Дай, Боже, всѣмь нам Тебе. 18 р. свѣтъ оглядати. Рр. 19-24 vacant. 26 р. честь, хвала.

7. Пѣснь Стрѣтенію Господню[1].

Свѣтло днес ликȣйте, ѱалмы восклицайте,
Бога Отца, Створителѧ, всѣм[2] прославлѧйте.
Же нам дал благодать на земли пребывати,
Съ Сыном своим единым всѣм нам кролевати.
О старче, пріди весело на стрѣтеніе Христово,
Отдай поклонъ Іисȣсъ Христȣ и Матери Его.
Подъими рȣками Творца всего свѣта,
Нехай и нас благословит на многіѧ лѣта.
Голȣбице чиста, Маріе Пречиста,
Приносит во церков Панна Іисȣсъ Христа.
Вѣрным (sic) воспойте, дȣховно играйте,
Створителѧ своего, Бога прославлѧйте.
О Христе, всѣх Царю, вышний Господарю,
Рач тое нам даровати, в небѣ пребывати
Со свѧтыми отцы, аггелскими хоры,
Бысме могли пребывати в сионском дворѣ.
Тебе выхвалѧти, свѧтъ Господь спѣвати,
Тебе Бога единаго всегда в Тройци знати.

8. Пѣснь Вѣханію Господню[3].

Радȣйсѧ зѣло, Дщи[4] сіонѧ,
Се Царь твой, всѣдый на ослѧ,
Ісаїѧ вопѣет,
Софоніѧ глаголетъ
Владыцѣ.
Спѣшно пойдѣмо и припадѣмо
И видані́ю вси огладѣмо.
Днесь ваїѧ финика,
По них градет Владыка.
Ест дивно.

---

[1] БНТШ. 165.

[2] Відміни тексту співаника Національного Музею ч. інв. 15615 такі: 2 р. усѣ. 5 р. прійди. 7 р, Подими. 8 р. многая. 11 р. Вѣрныи. 15 р. святыми лики. 16 р. Бысмо... во...

[3] БНТШ. 165.

[4] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 1 р. дще. 2 р. на коня. 3 р. Софонія. 4 р. Захария. 6-7 рр. Стрѣтівше падѣте, принесѣте. 11-12 рр.:

Усты медъ подают сладчіши (sic),
Сердце (sic) жилчъ (sic) нѣсть прегорчайша.

По 15 р.:

Дѣті вопіютъ,
Сладко глаголютъ:
Благода[ю]тъ нам толика,
Южъ прииде Владыка,
Ест дана

Ꙋсты мед подают чающим,
В' сердцꙋ желчь мают пренайсладшїй (sic),
Въ Ієрꙋсалимъ ходяще,
На жребяти сидяще,
Осанна.

Осанна во вышних поюще,
Младенцы еще от чресл сꙋще,
Благословен сый грядый
В' Ієрꙋсалим, пришедый
Спасти насъ.

Ризы постилахꙋ, пꙋть ꙋкрашахꙋ,
Горцѣ Єго барзо плакахꙋ.
На немъ Єго сꙋстрѣша
И ꙋстнама воспѣша:
Нѣсть се жаль.

Пророцы сїе знаменаша
Но жребцꙋ спасенїе наше
Захарїа великїй,
Ісаїа пророки
С ослятемъ.

Прїдет осанна Спасъ Вавилона
И всѣх нас избав от Сїона.
Воздвизает фѣникок,
Юже спасе от грѣховъ
Тмами темъ.

Сꙋлима избави пророки,
Кирвавїя излїялъ нам токи.
Нынѣ нѣст ти Сꙋлима,
Но Ієрꙋсалима
Новий градъ.

Всяческая создавый дланїю
Вчера пришел былъ во Виданїю
И Лазаря воскресил
Во едином словеси
Смердяща.

Сестры рыдахꙋ, пꙋть ꙋкрашахꙋ,
Горко его барзо плакахꙋ:
Аще бы Ты зде пребыл,
То бы братъ нашъ живый был,
Нань зряще.

Мовитъ Владыка спасти Лазаря,
Гласит Асидскаго вертоградаря:
Богъ егда отверзе,
Власть жидовскꙋ испроверже
Всѣх ради.

Исполникъ чꙋдо Христосъ на земли,
Воскресикъ из гроба четверодневна:
Лазаре, гради конъ,
Да пꙋстит тя онъ димонъ
Владыцѣ.

Возми нас на осля, Владыко,
Поемъ пѣнїе велико,
Да насъ падших возведе
И ко свѣтꙋ приведе
Лежащих.

Избави, Боже, от всякаго зла,
Сподоби насъ въ небѣ вѣчна Бога,
Да Тя поем на вѣки,
Да имамъ жити со лики
Ангеловъ.

---

18 р. той. 20 р. міръ. 22 р. vacat. 23 р. стрѣчаху. 24 р. Уснамі возпѣваху. 26 р. сіце знаменаше. 27 р. жребці. 34 р. Иже спасаетъ от... 37 р. Кровави злиялъ еси. 38 р. Но нѣсть нѣнѣ. По 40 р.: Ветхи падеся,
Изпроторжеся.
Христосъ грядетъ возвести
И ко свѣту привезсти
Сионъ градъ.
42 р. бѣ вшедъ. 46 р. vacat. 51-60 рр. vacant. 61 р. жребца. 62 р. Поемъ всі пѣніе толіко. 63 р. Самъ. Замісць 66-75 рр.: Возми закланы, (sic), изми от рані, желаніе наше толико вѣханіе Твое, Владыко.

Чест Богꙋ и хвала, вкꙋпѣ и пѣніе
Воспѣваймо, людіе грѣшные.
Благъ бо еси, Владыко,
Поем Тебѣ, елико
Достойно.

9. Пѣснь Вознесенію Господню[1].

Взыйде[2] Богъ ко высокой горѣ,
Стрѣтаютъ Его ангелскіѧ хоры,
Дрꙋгъ ко дрꙋгꙋ вопіют,
Что сей грѧдет, глаголет,
Возмѣте.
Возмѣте врата, кнѧзи, ваша,
Грѧдет бо се Ꙋтѣха наша,
Имꙋщь ризы червлены
И кровїю окропленны,
Цар силамъ.
Цар силамъ от нѣдръ Бога Отца,
Денница пресвѣтлаго слонца,
На земли то воспріѧт,
Гды на крестѣ былъ распѧтъ
За вес миръ.
За вес мир пострада множество
Адама истлѣвше естество.
Во дно ада исходит
И всѣх казней свободит
З отхланы.
(З) отхланы вси сꙋт свобождены.
Апостолы, скорбми исполненны,
Горѣ к небо взирают
И плачевне волают:
Не остави нас.
Не остави нас сирых своих, Отче,
Возми нас съ собою, Творче.
Пречистаѧ, молбами
Бꙋди всегда со нами
На земли.
На земли апостолом рѣша,
Ангели к нам слетѣша:
Мꙋжіе, что стоите,
Скорбни к небо что зрите?
Пакѣ пріде.
Паки пріде во великой славѣ
Воздати комꙋждо сꙋд явѣ,
Обличати всѧ дѣла,
Что на земли содѣла
Всѧк человѣкъ.
Всѧка плот на небо не взыйде,
Дондеже Дꙋхъ свѧтый не сніде
На землю къ створенїю,
Его обличенїю
Потѣха.
Потѣха въ Ієрꙋсалимѣ,
Дꙋха свѧта ожидайте нынѣ,
Котрый вас прославитъ,
На пꙋть правый наставитъ
Воскорѣ.

---

[1] БНТШ. 165.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 1 р. зыйде. 2 р. аггелстыи 3 р. глаголетъ. 4 р. Хто сей грядый, вопіет. 7 р Грядет Богъ, естъ. 12 р. Денніца пресвѣтлого 13 р. то vacat. 14 р. Что. 16 р. претерпѣ. 17 р воз'тлївше. 18 р. нізходитъ. 19 р вязня (sic). 21 р. сутъ усѣ. 22 р изполнены. 23 р. к' небу взываютъ. 24 р. И со плачемъ. 26 р. Не оставъ насъ сирот. 28 р. Пречистыми. 32 р. Аггели егда к' нему. 34 р. Скор'бны вы бо зрите 37 р. Царъ силамъ воздати комуждо явѣ. 38 р. Обличити. 40 р. Всяка плот. На сім уривається текст співаника Левицького.

Воскорѣ зостали ꙋтѣшены,
Ангелскы словы ꙋтверждены
Зъ Дѣвою Пречистою,
З Маткою Божїею,
Радостми.

Радость ми таковы обѣты
Зъ ангелскими сладкими славити.
Воздꙋхами течахꙋ,
Хвалꙋ Богꙋ полхꙋ
Согласно.

Согласно вре́ными ꙋстнами
Молимъ Тѧ: бꙋди всегда со нами,
Дарꙋй часы спокойны,
Храни гладꙋ и войны
Всѣх вѣрных.

10. Пѣснь Божому Тѣлу[1].

Твоѧ честь, хвала, предвѣчный Боже,
Колико хощетъ, кто зрѣщи може.
От вѣковъ многихъ дивный во славѣ,
Дивный во дѣлехъ, зримъ Тѧ днесь явѣ.
Же сѧ намъ рачилъ в̓ снѣдъ даро́вати,
В' Пречистыхъ Тайнахъ плоть свою дати.
Неложный Боже и человѣче,
К' Тебѣ вси роди, вся тварь приныче.
Тебѣ воздаемъ хвалꙋ достойнꙋ,
Всесовершеннꙋ, з честїю славнꙋ.
Для насъ страдавшы за злы прилоги
И претерпѣвшꙋ болѣзны многи.
Крестъ, вязанїя и бїенїе
Намъ грѣшнымъ людемъ во спасенїе.
В сыхъ святыхъ Тайнахъ Тѧ восхвалѧемъ,
Пѣнїе, хвалꙋ вси совершаемъ.
Хвалѧще Бога в̓ Тройцы единаго,
Во трїехъ лицехъ нераздѣланаго.
От трїехъ особъ сталъ сѧ человѣкомъ,
Плоть свою даетъ всѣмъ намъ грѣшникомъ.
Мы Тебѣ, Боже, хвалꙋ воздаемъ,
Пред лицемъ поклонъ Твоимъ отдаемъ.
На вѣки чтити, Тебе хвалити,
В' томъ Сакраментѣ Тѧ возносити.
Тѧ возносѧще, Бога хвалѧще
И во вѣкъ вѣковъ в̓сегда славѧще.

11. Пѣснь Честному Кресту[2].

Крестнымъ древомъ Распятаго от невѣрныхъ їеврей,
Терновъ вѣнецъ возложиша, предадоша трость гвоздей,
Которыми рꙋцѣ, так̓ тежъ и нозѣ
Святыи Твои пробиша сквозѣ.
Плачмося, вси христїане.
Логина темна приведоша и той ребра прободе.
Испꙋстилесь кровъ из водою, дражайшая ꙋпаде
Кропля едина на тварь Логина,
Зѣницы емꙋ отворила.
Благодать неизмѣрима!

---

[1] Рукописна збірка Франка ч. 242.
[2] Рукописна збірка Франка ч. 242.

Іеврейскій зборъ тое ѹвидѣ, вотще себѣ внимахꙋ,
Отидоша от Распятаго, на крестъ еще взырахꙋ.
О злосливіе и невѣрніе
Сердца ихъ велми естъ каменіе,
Не познаша Створителя!

Богъ на крестѣ междꙋ двома пригвожденъ бысть лотрамы.
Реклъ разбойныкъ: Егда пріидеши, помяны мя, Господи.
Інсꙋсъ любимый, Богъ щедробливый,
Сія прорече: Бꙋдешъ, чловече,
Днесь со мною во раи.

А гды Матка стала под крижем, сія слова глаголала:
Ахъ, жалю жъ мой нестерпимый, во горѣ очи поднесла,
Ахъ, Сынꙋ, Сынꙋ, чемъ мя единꙋ
Днесь оставляешъ, а самъ ѹмираешъ
На томъ древѣ высокомъ.

И гровъ Тебѣ содѣлаша, Інсꙋсе Христе, Пане мой,
Іосифъ со Никодимомъ Плоти Твоей пресвятой,
Съ креста знимахꙋ, во гровъ полагахꙋ,
Плащеницею обвивахꙋ
И вонямы закрывахꙋ.

Како страсти претерпѣлесь, Інсꙋсе Христе, Пане мой,
Изспꙋстилесь дꙋшꙋ свою до отхланы пекелной.
И мы Тя просимъ, змилꙋйся над намы,
Аби не пошла дꙋша до отхланы,
Лечъ до неба на вѣки.

12[1].

Неизглаголанна тайна во мірѣ явися:
На крестномъ тронѣ Цар славы всюдꙋ прославися.
Семꙋ з острахомь херꙋвими
И трепетомь серафими
Слꙋжат, бынꙋ предстояще,
Со аггели пѣснь гласяще:
Течѣте, вѣрных языци,
Ко мѣстечкꙋ Зарваныци.
В Зарваныци, малом градѣ, дары непребраны
От Распята черплют, зряще со вѣрою на раны:
Бѣдны, вредны, темны, хромы
И на одрах вси несомы,
В' всяких скорбех, бѣдах сꙋще,
От дꙋхь нечистыхь страждꙋще,
Цѣлбы радостно пріемлють,
Непрестанно вси глаголють.

[1] БНТШ. 365.

Востокъ, западъ, югъ и сѣверъ, окрестніе страны,
Рцѣте, же Богъ возвеличил милость Єго с намы!
В рꙋках, в бокꙋ, к ногах раны,
За коронꙋ вѣнецъ даный,
Желчъ и оцетъ, копіе, трост',
Да заградит грѣховнꙋ злост'.
Виждъ со трепетомъ и внемли,
Падающъ ницъ ко земли.

Кокошъ птенца под крылѣ своя собираетъ,
Панъ на крестѣ, Творецъ неба, рꙋцѣ простираетъ,
Знакъ милости показꙋетъ,
Чрезъ бокъ сердца трактъ готꙋетъ.
Гряди, бѣдный, гряди, вредный,
Гряди, юнїй, гряди, средный,
Гряди, носящїй сѣдинꙋ,
Милость обрящете единꙋ.

Тецѣте вси на источникъ к женѣ Самарянынѣ,
Испитꙋйте мѣста свята, обрящете нынѣ
Во мѣстечкꙋ Зарваныци,
Где вси кꙋпно человѣци
Чест, поклон, хвалꙋ воздают,
Под ноги ся Єй кланяютъ,
Славяще Христа Владыкꙋ,
Давша благодать толикꙋ.

Царъ пророковъ исполн Дꙋха свята, зри, человѣче,
Ты и кївотъ святыня Твоея, что предрече.
Се зде кївотъ естъ святыня,
Слѣчна небесъ Монархыня
В чꙋдах над солнце сїяет,
Токи слезны виливаетъ
О мїрѣ день и нощъ вынꙋ,
Ко распятꙋ зряще Сынꙋ.

И мы спѣшно вси тецѣмо ко градꙋ Зарваныци,
Испитꙋйте мѣста свята и Марїи Дѣвици,
Да ꙋбѣгнемъ гладꙋ, войны
И воспрїймемъ вѣкъ спокойнїй,
Цѣлим сердцем вѣрꙋюще,
Раны Творца цѣлꙋюще,
Да спасет мїр и вся люди,
Милость Єго с нами бꙋди.

13[1].

Хвалите Господа со небесъ,
Сотворшаго сей свѣтъ ꙋвес',
Небо и земля и отхланы
Сотворшаго своима дланы,
Сотворшаго и человѣка,
Хвалите Єго ко вѣкъ вѣка.
Хвалите Єго, аггели, сили,
Небо и земля и херꙋвими,
Хвалите Єго со престоли,
Воспѣвающе аггелскїе хоры;
Хвалите Єго, солнце и лꙋна,
Небо и земля хвали Єго полна.
Хвалите Господа со небесъ.
Хвалите...

Сїяющіе в Емпѣрꙋ язици,
Хвалите Єго со земными лици.
Восхвалите вси Создателя,

[1] БНТШ. 365.

Блистанїамь Дарователѧ.
Небеса небесъ, Господа хвалите,
Воды вышше небесъ, сице возносите:
Хвалите...

Ѧко той рече, тако и быша,
Той повелѣ, и создашася.
Постави я во вѣкъ вѣка,
Закон положил ради человѣка.
Повеленїю Єго вси внемлюще,
Хвалите Єго, на земли живꙋще:
Хвалите...

Хвалите Господа, от земля змїеве,
Безданы, скорпїи и ꙋжеве,
Огнь, снѣгъ, грады слави творяще,
Создателя воды славяще.
Вѣтры бꙋрливїе, Господа хвалите,
Гради и холмы, кедры, прославѣте:
Хвалите...

Звѣрїе, скоты, гады и птица пернаты,
Хвалите Єго, царскїе полаты,
Вси людїе и вси князи,
Сꙋдїе земстїи и вся образи,
Юноша, старцы, дѣви во юности,
Хвалите Бога, сꙋще во чистости:
Хвалите...

14[1].

Рождество славно присно Дѣвїя,
Восхвалим Тя днес' во гласѣх[2] пѣнїя.
Витай, Дитятко, оразъ и Матко,
Богꙋ возлюбленна, свѣтꙋ нарожденна
Во спасенїе.
От корене жезл Іессова,
Исполнишася Ісаины слова.
Произїйде славна, обѣщанна здавна,
Слѣчная Лелѣя, Пречиста Марїя,
Нарожденна Царица.
Пред зачатїемь именованна,
От архаггела Марїя названна,
Ласкъ непребранных, родителей славных

[1] БНТШ. 365.

[2] Відміни тексту співаника Національного Музею ч. інв. 15615 такі: 2 р. Возхвалим вси днес во гласъ. 5 р. Про наше. 8 р славно... давно. 9 р. Дѣвая Марія. 14 р. свѣту украшеный. 16 р. воводяще. 17 р. носяще. 18 р. благо милосердіе (sic). 19 р. Ублагателніце Маріе Царице. 22 р. Въ Матеръ Христу прежде вѣкъ избранна. 23 р. грѣху. 38 р. до Ней вся потребы своя. 42 р. вси, Матко, со.. 44 р. въ небѣ Тя хвалити. 45 р. вѣчныи. Текст має низку нісенітниць, що пропускаються.

Овоцъ пожаданный, свѣтꙋ ꙋкоханнїй,
На земли днес̾ явися.
Звѣзда возсїя, солнце воводящи,
Сꙋчец голꙋбом оливнїй носящи:
Нам грѣшнымь Божаго милосердїя
Ѹблажителница Дѣва Марїя,
Мати Христа Бога.
Прежде мїрх не быст̾ предꙋвидѣная,
Во Матерх Христꙋ Ты предизбранная,
Без̾ грѣха зачата, во рождествѣ свята,
В пеленахь Юныца, грѣшных застꙋпница,
Нарожденна Царица.
Пророческїй ликь весело спѣвает,
Прореченнꙋю надеждꙋ витает:
Мойсей кꙋпинꙋ, Данїил горꙋ,
Єзекїил врата, же ест стамна злата,
Рꙋно Гедеон славит.
А цар царицꙋ Давидъименꙋет,
В рызахъ позлащеных свѣтꙋ презентꙋет,
Церковь Авраамь, звѣздꙋ Валаам,
Іаковь лѣствицꙋ, Ісаия дѣвицꙋ,
Прїемшꙋю во чревѣ.
Вси согласно днес Марїю вытаймо,
Нарожденнꙋю пѣснми выхвалаймо,
Отдаймо ко Ней Ви всѣ похвали,
Ласкавая Мати бꙋдет ратовати
Всѣхь вѣрных слꙋгь своихь.
О Дѣво Марїе, молися за намы,
Просимо Тя вси ꙋсердно со слезамы:
На земли ратꙋй, а к небѣ дарꙋй
Со святїми жити, Тя з Богом хвалити
На вѣки вѣчнїе.

15[1].

Радость велїя нынѣ явися:
Пречистая Панна з неплодъ родися,
От Іоакима бо и Анны
Для збавления плодъ поданый
Нынѣ всемꙋ мїрꙋ.

Возвеселися, Адаме, нынѣ,
Же тя избави грѣховной вины;
Чиста Дѣва Богородица
Марїя, Мати Цара,
З неплодве родися.

[1] БНТШ. 365.

Ты Єѵво, денес' к радости буди,
Анна неплодна Дѣву породи;
Ликуй нынѣ, веселися,
Чиста Дѣва народися
Нам для збавленія.
Ко Іоакіму отцу идѣте,
Во скорби бывша увеселѣте,
Нехай гойне днес' ликуеть,
Господь дщерь ему даруеть,
Дѣву, Матерь свою.

Голосно к гуслѣ вдарай, Давиде,
Из неплодве днес' плодъ произійде,
Из неяже без сѣмены
Явится намь Панъ над паны,
Христос Царъ и Господь.
Днес' всему міру радость велія,
Гди ся вродила Дѣва Марія:
Изметъ всѣх от напасти,
Не дасі вѣрным в грѣхи впасти
И к огні негасимій.

16[1].

Архієрее Захаріе,
Пріими Дѣвицу, трилѣтную Юницу,
Приведенну, обрученну
Богу самому, во[2] Тройци единому,
Тебѣ данну Пречистую Панну,
Во храм' тебѣ приведенну
Небесную Манну.
Радуются, веселятся
Іоаким' и Ан'на, же Пречистая Пан'на
В храм' приведен'на, благословенна
Руками їереовыма.
Кіотъ златый и пріятый
Приведоша воспитати
Во святая святыхъ.
Храмъ Соломона з найвышшаго трона
Пріиде витати, о Божая Мати.
Архієрее аки Моѵсее
Пріят скрижали от горы немалы,
Не от синайскія, но от небесныя,
Пречистая Дѣва Марія,

[1] БНТШ. 367.

[2] Відміни тексту співаника рукописної збірки Франка ч. 242 такі: 4 р. в. 10-11 рр.:

В' храмъ приведенну и обрученну
Богу самому, в' Тройци единому.

12 р. превратый (sic). 21 р. Данна Захарію. 26-27 рр.:

Марію Дѣвицу
И Богородицу.

32 р. Аггеловъ и архаггеловъ (sic). 34 р. През лѣтъ десятъ заключаема во горныци пресвятой. 37 р. Панно Маріе, в' Тройцы Лелѣе. 40 р. девятъ. 42 р. цвѣтъ. 45 р. плоть многа. 46 р. Прозябши и не увядши. 47 р. В' лѣто... изведенна. 48-49 рр. Панна Марія з дверей заключенныхъ. 51 р. Панно над паны, от небесъ страны. 52 р. и повиваетъ. 55 р. З персій своихъ. 56 р. Христа Творца. 57 р. Гавріилъ архаггелъ. 58 р. Серафимъ со... 59 р. Бысть посланный и предизбранный. 61 р. От сего.. 62 р. Благовѣщенія архаггелова. Замісць 64-70 рр.:

Пріять во чревѣ событель Царевы
Дѣвая, Дѣвая, Пречистая Марія,
Стамно злата и преврата (sic),
Манну имущи, Христа Бога сущи,
Богородице, Маріе Мати,
Рачъ намъ живот в' небѣ даровати
На вѣки вѣков'.

Єюже восприѧт Захаріѧ.
Архаггели и аггели
Тамо слꙋжахꙋ, дѣвы свѣщы ꙁжигахꙋ,
Со веселїем и смиренїем
Во храмѣ ввєдоша красные юноша
Трилѣтствꙋющꙋю Юницꙋ Пречистꙋю,
Паннꙋ Дѣвицꙋ, Богородицꙋ
И Владычицꙋ.
На единѣ Пречистой Паннѣ
Даша горницꙋ. Тамо Дѣвицꙋ
Заключеннꙋ и храненнꙋ
Аггелом и архаггелом
Гавріилом питаема,
През десѧт лѣтъ насыщаема
Во горници, прибытници.
Глада тамо не терпѣла
Панна Маріѧ, преслѣчнаѧ Лелѣѧ,
Питаема, насыщаема
Манною архаггеловою.
През десѧт лѣтъ преслѣчный квѣт
Не ꙋвѧдаетъ, но процвитает
Жезлъ Іессеовъ.
Егоже не возможе
Род сей сокрыти и ꙋмертвити,
Цвѣт Христа Бога иста, плод многа,
Плоджайша и неꙋвѧдша,
Лѣто дванадесѧтое возведенна
Дѣва Маріѧ заключенна,
Двер затворенна небеснаѧ.
Ꙗвно Христа, Дѣво чиста
Пана над паны, от небесной ман'ны
Христа раждает и прозѧбает.
Бога в вертепѣ со скоты в шопѣ
Породила и повила,
Перси своими Его кормила,
Христа, всѣх Творца, Богородица.
Архаггел Гавріилъ
От серафим Дꙋхом свѧтымъ
Посланный и избранный
Совѣтник и благовѣстник.
От его слова Маріѧ Христова
Благовѣщенїем архаггеловым
Пріѧт во чревѣ Избавителѧ,
Пречистаѧ Дѣво Маріе,
Слѣчнаѧ Лелѣе, пріими сїе,
Стамно злата и пріѧта,
Наше малое моленїе,
Бысмо могли Тебе ꙋблагати
И през Тебе тое отримати,
На страш'номъ сꙋдѣ Сына Твоего
[одеснꙋю стати.

17. Ѱалмъ Воведенію Пресвятои Богородици[1].

Вострꙋбѣте, воскликнѣте,
Матеръ Царевꙋ созовѣте,
Входѧщꙋ[2] во свѧтаѧ,
Приносѧщꙋ нам благаѧ,
Солнце сїѧетъ.
Вводитъсѧ Ластовица,
Сладка во пѣснехъ Цѣвница,
Чинꙋ аггелъ Монархинѧ,
Неба и земли Господаринѧ,
Восточнаѧ Мати.

[1] Рукописна збірка Франка ч. 62.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 3 р. Воходящи. 4 р. Приносяще. 5 р. Матеръ Цареву. 7 р. Сладкопѣснівая. 8 р. Монархѣнѣ. 9 р. Господарѣнѣ. 12 р. сиротнымъ. 18. р. Захарія. 19 р. Чистую Пан[н]у. 21 р. вношаху. 22 р. Со юношы возываху. 23 р. Отверзѣмо (sic). 28 р. Со пророки выхваляймо. 29 р. Со аггели возпѣваймо.

Играй, свѣте матерній,
Юже не бꙋдешъ[1] сиротинній;
Тебѣ Матеръ чистꙋю Паннꙋ,
Со небесе намъ дарованнꙋ
От Бога Отца.
І предтекꙋтъ херꙋвими,
Злѣтаютъсѧ серафими,
Даютъ к рꙋцѣ Захарію
Паннꙋ Пречистꙋю Дѣвꙋ Марію,
Паніенкꙋ свою.

Дѣвы свѣщи ꙋкрашахꙋ,
Во юности воспѣвахꙋ:
Отверзѣте ваша врата,
Се бо входит царска полата
Преꙋкрашенна.
Ублажимъ днесь со вѣрою
Во церковъ приведеннꙋю:
Со аггели восхвалѧймо,
Со пророки прославлѧймо
Ѥѧ навѣки.

18. Пѣснь на Благовѣщеніе Пресвятои Богородици[2].

Ликꙋй днес', Сіоне, возиграйте, горы,
Согласѣтсѧ, трꙋбы[3], з аггелскими хоры,
Красно процвитайте,
Вес' міръ наполнѧйте,
Кедры ліванскіе.
Сотецѣтесѧ кꙋпно от конец, вси цары,
Царскіе несѣте со собою дары.
Небо свѣтилами,
Землѧ же квѣтами
Нынѣ ꙋкрасисѧ.
Звѣры, скоты, гады и птица пернаты,
От всѣх стран мꙋдріе снійдѣтсѧ, сенаты,
Ѥдиными гласи
Веселими часи
Свѣтꙋ оглашайте.
Морскіе сырени, свой глас отмѣнѧйте,
Сладостными тремми землю наполнѧйте,
По смꙋтных новынахъ
(В) веселих годинахъ
Нехай опливають.

Гавріилъ приносит благодать новꙋю,
Дꙋхъ святый осѣнил Дѣвꙋ Пречистꙋю.
Та зачевши Сына
От Дꙋха єдина,
Дѣвою породить.
Іисꙋс имѧ Ємꙋ бꙋдет нареченно,
Архаггелзским гласом Дѣвѣй извѣщенно.
Спасет мир от ада,
Преисподнѧ ада (sic)
Силою Божества.
Первій Адам з раѧ изгнан през невѣстꙋ,
Вторій Адам Христос през Дѣвꙋ Пречистꙋ
С подземнаго краѧ
Адама до раѧ
Пріидет воздвигнꙋти.
Адам грѣхи своѧ слезами омивает,
А Христос кров свою за нас проливает,
Древеній крестъ носит,
Нас превозносит,
Восхощет (sic) до неба.

[1] В рукоп. будетъ.

[2] БНТШ. 365.

[3] Текст співаника Національного Музею ч. інв. 15615 виказує такі відміни: 2 р. Согласится труба. 5 р. ливанскія. 6 р. Сотецѣтеся. 7 р. Царіе (sic). 9 р. цвѣтами. 11 р. звѣріе... и птицы. 16 р. сиріны (sic). 17 р. трены. 18 р. годинах. 19 р. новінах. 20 р. оплевают. 22 р. осѣнит. 23 р. А зачнеши. 25 р. породишъ. 27 р. Дѣвѣ. 29 р. Преисподнѣйшаго яда. 31 р. раю... про. 33 р. краю. 34 р. раю. 37 р. Христіянов всѣх вѣрных очищает. 38 р. подносит. 39 р. А нас. 40 р. Возходит. 41-42 рр.:

Кꙋю мздꙋ небесной и земной Царици,
Возвѣщайте радост Марїи Дѣвици.
Должни бꙋдем знати,
Что от нас прїяти
В дар себѣ изволит.

Богꙋ чест и хвала да бꙋдеть навѣки
Вострꙋбѣте, трꙋбы вси со человѣки.
Марїя оттꙋдꙋ
Прославися всюдꙋ,
Без грѣха зачата.

19. Пѣснь Пречистой Богородицы Почаевской[1].

Вселенной свѣта людїе страны,
Совокꙋпляшеся вси христїаны,
Челомъ нызко ꙋдаряйте,
Сердцемъ, ꙋсти вихвалляйте
Матеръ Царицꙋ
И Застꙋпницꙋ.
Царїе, князы великой славы,
Покорне своя скланяйте главы
Предъ образомъ Монархинѣ,
Иже к Волинской краинѣ
Времены давна[2],
Чꙋдамы славна.
На Почаевской зостаетъ горѣ,
Тамъ людемъ вѣрнымъ даетъ воскорѣ
Пречистая Дѣво Мати,
Сокровыще благодати,
В' своей иконѣ
Якъ к горнемъ тронѣ.
О гора еси, гора Сїонꙋ,
Подобна еси Господа тронꙋ.
Видѣ Мойсей ветха вѣка,
Несетъ дѣва человѣка.
Явися к свѣтѣ
В' новомъ завѣтѣ.
Ктожъ не признаетъ и не даст вѣры,
Же к Почаевскомъ зостает монастирѣ
Источныкъ ласкъ отворенныхъ,
Благовѣрныхъ наполненныхъ
Ветха завѣта,
О Матко свѣта.

Мы же что за сіе принесем Невѣстѣ,
Кую мзду небесной и земной Царици.

43 р. дати. 45 р. Да (sic). По 45 р.:

Архаггелским гласом пѣснь Єй возклицаем,
Радуйся, Маріе Пречиста, възываем,
Обрадованная,
Въ Матеръ даная
Самому Іисусу.

46 р. во вѣки. 47 р. Возгласите, тубы и вси человѣци.

Відміни тексту співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка ч. 165 такі: 2 р. Возгласите купно, ангелскія, 4 р. Мир' благоухайте. 5 р. ливанстіи. 7 р. Богаты. 9 р. А земля цвѣтами. 11 р. От всѣх странъ мудры снѣдѣтеся сенаты. 12 р. Звѣри, рыбы морскія и птицы пернаты. 13 р. Единѣми. 15 р. Вѣсть миру гласите. 17 р. Морскія звѣрины... отмѣнѣте. 17 р. исполнѣте. 18 р. годинах'. 19 р. новинах. 20 р. Днес да оплывает. 21 р. вѣщает... нам' тую. 23 р. Ты зачнеши Сына. 25 р. породишъ. 27 р. Дѣвѣ. 28 р. яда. 31 р. выгнан' чрез'. 32 р. чрез'. 36 р. слезми. 37 р. Христосъ же... изливает. 38 р. Крестъ земный. 39 р. А нас. 40 р. От земли до небесъ. 41 р. Кую дань. 42 р. Воздаймо в' радости. 43 р. дати. 45 р. Любити изволит. 46 р. буди. 47 р. Да возгласит вся твар'. 50 р. Безмужная Мати.

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

[2] коп. данна.

Чинытъ докꙋментъ источныкъ воды
С' пречистой стопы, иже на городы
На потѣхꙋ почерпаютъ,
Дꙋшы своя омываютъ
Грѣшныи змазы
При томъ образѣ.

20. Пѣснь святой великомученици Параскевіи[1].

Радостнымь серцемь вси воздвизаймо гласъ:
Параскевіе, слѣчная лелѣе,
Красная дѣвице, райска ластовице,
Моли Бога о насъ.
Претерпѣла еси всякія мꙋки
От геретиковь-и инныхъ язывовь,
А днес' от Бога красного чертога
Вѣнцемь ꙋкрашенна.
Твой женыхь вѣнча тя возлюбленный,
Христос Спаситель, нашь Откꙋпитель,
Из Пречистой Панны нам пожаданный
Господь милосердный[2].
Ты Пречистой Панны слꙋжебница,
Бо естес' выбрана от Христа и Пана,
Ко Богꙋ и Сынꙋ мѣешь причинꙋ,
Бꙋдь за нас молебница.
Свѣщамы тя палахꙋ и стрꙋгахꙋ
На колѣ мечами, быяхꙋ бичами,
Краснꙋю дѣвицꙋ ввергоша в темницꙋ,
Перси отрѣзахꙋ.
Дѣво мꙋченице Параскевіе,
Молимся к тебѣ, живꙋщой в небѣ,
С хором предстояще, вся доброзряще,
Молися за намы.
Абы намь даровал спокойный вѣкь,
Имя Его чтити, навѣки хвалити,
Бы пріялъ пѣніе, тежь и моленіе
От всѣхь насъ человѣкь.

21. Пѣснь святым бесребреником Козмѣ и Даміану[3].

Днес' созиваетъ всю вселеннꙋю
Божая церковь ко похваленію.
Начнѣте, людіе, праздновати
И в ден пресвѣтлій дꙋховно играти.

[1] БНТШ. 365.
[2] В рукоп. молосердный.
[3] БНТШ. 365.

Ѱаломскимъ гласом вси викрикайте,
Свѧтыхъ двонце весело спѣвайте.
Ихже намъ дарова Богъ Спаситель,
Христос всещедрый, велїй дародател,
Праведныхъ врачевей и безсребрниковъ,
Всѣмъ христїѧномъ скорихъ помощни-
Козмȣ и Дамїана богомȣдрыхъ, [ковъ,
Исцѣлителей хитрыхъ и премȣдрыхъ.
Воны словесныкомъ здравїе дають
И безсловесныхъ скотовъ ȣврачȣють.
Дамїана тѣло погребѣте
И в едномъ гробѣ тамо положите
На мѣстѣ Фермонѣ именовано,
Мощами свѧтыхъ барзо просвѣщенно.
Лечѣ вѣнча васѣ Христос вѣнцемъ славы,
Дїѧдїмȣ же кладеть на верхъ главы.
Тѣмже мы прилѣжно привѣгаемъ,
Сподоби и насѣ, ȣсердно волаемъ,
Кончинȣ благȣю воспрїѧти,
По смерти вѣнецъ в небѣ отримати.

Хвалѧтъ Тѧ, Царю, вси человѣки,
Бȣдь благословенъ от нынѣ навѣки.

22. Пѣснь святому архістратігу Міхаилу[1].

Ликȣють вси на небеси
Архаггелскїе словеси,
Собравшесѧ к толикое
Собранїе великое.
И мы тежъ днес' соберѣмсѧ,
Фестȣ его поклонѣмсѧ,
Жё попрана сыла дїѧволѧ
И горкаѧ ада неволѧ
Всѣмъ врагомъ.
Реклъ еси, воимѣмъ, архаггеле,
Бѣжи во тмȣ, дїѧволе,
Гордост, твоѧ проклѧтаѧ
Вст навѣки попраннаѧ,
Богъ реклъ на тѧ настȣпати,
Сылȣ твою побѣждати,
Далъ власт на змїю, на скорпїю
И на всю сылȣ вражїю
Богъ Творецъ.
Хтѣлес' быти равенъ Богȣ,
Впалес' ѧкъ молнїѧ под ногȣ,
Искȣшалес' Бога во пȣстины,
Да бȣдȣть хлѣбы камены,
Ааес' зато обличеный,
Сталесѧ житель пекельный,
Ꙋвы, ȣвы восклицаешь,
Горшой мȣки ожидаешь
В день сȣдный.
И мы тежъ днес' соберѣмсѧ,
Его соборȣ поклонѣмсѧ,
Бы нас рачил заховати,
Вѣчнымъ царствомъ даровати,
Где поють аггелстїи лици.
Свѧтъ, свѧтъ, свѧтъ Богъ, рцѣте, чело-
Благословенный, препрославленный [вѣци,
И всѣмъ аггеломъ ѧвственный
И намъ зде.

23. Пѣснь святому Михаилу[2].

Воинства небеснаго силы Михаилъ свѧтый воевода,
През него по бȣнтахъ в небѣ совершенна сталасѧ згода.

---

[1] БНТШ. 365.
[2] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

Кто ѧко Богъ, крыкнꙋлъ, поклонѣмсѧ,
Вси кꙋпно смиренно молѣмсѧ;
Той естъ самъ неба и землѣ Творца,
Царствїѧ не имѣѧй конца.
Аггели Михаила кожда согласно вси послꙋшаютъ,
Честь, хвалꙋ во кишныхъ сѣдѧщꙋ достойно во пѣснехъ отдают:
Свѧтъ, свѧтъ, свѧтъ Богъ единъ во Тройцы,
Дꙋхъ свѧтый со Сыномъ во Отцы
Хвалимый нехъ бꙋдетъ во вѣки,
И с нами (sic) со человѣки.
С нами Богъ, покорне аггели мовѧтъ, Михаиле гетмане,
Воймы (sic), твой совѣтъ исполнѧетъ, противных собор нехай гинетъ,
Нехъ идꙋтъ во огнистое море,
Тамъ бꙋдетъ имъ вѣчное горе,
Нехъ летѧтъ ѧкъ дождъ со небеси
Во подземнїи темнїи тарасы.
Ісаїѧ пророкъ то отписа, что сѧ ꙋже прежде вѣкъ стало,
Денныца спаде со небеси, с нею злыхъ аггеловъ немало.
И ѧко рыза очервленна
Не может быти ꙋбѣленна,
Такъ дꙋси нечистїи, злыи,
Ѧжъ (sic) не могꙋтъ быти благїи.
Люциперъ, найвышше творенїе, помыслывъ равенъ быти Богꙋ,
З найвышшаго престола к небѣ вчинылъ собѣ во адъ дорогꙋ.
Гди Михаилъ порвалсѧ до меча,
Люциперъ, к долъ летѧчи, крычетъ:
Горе намъ южъ на вѣки бꙋде,
О справедливый Божїй сꙋде!
Имѣймож ꙋси Михаила предизбраннаго за патрона,
Онъ естъ всѣмъ вѣрнымъ христїѧном от врагов дꙋшевныхъ оборона;
Нехъ мечемъ враговъ проганѧетъ,
Тарчею от бѣдъ засланѧетъ;
Онъ важитъ злы и добрѣ дѣла,
Когда выходитъ дꙋша с тѣла.
И наша гди от тѣла дꙋша бꙋдетъ сѧ з свѣтом разлꙋчати,
И к той часъ Михаилъ свѧтый грѣшнꙋю дꙋшꙋ бꙋдетъ ратовати.
Хоць чого до ваги не стане,
Просимъ тѧ грѣшныи непрестанне:
Сокрꙋшы дїѧвола сѣти,
И дай Боже лице видѣти.

24. Пѣснь святому Николаю[1].

Болшаго нѣсть на земли трона,
Кто хощетъ[2] себѣ за патрона
Благати Николаѧ свѧта,
Бо в̆ нем̆ естъ помощъ непонѧта
Разꙋмомъ.

Аще бысь, потапалъ на моры,
Пребꙋдетъ Николай воскорѣ,
Токмо рцы „свѧте Николае,
Ратꙋй мѧ“, заразъ рꙋкꙋ даетъ
Помощи.

Ратꙋетъ вѧзнѧ из с темницы,
Дасть помощъ сиротѣ, вдовицы,
Тилко его треба благати,
На помощъ к̆ себѣ призывати,
Пребꙋдетъ.

Досить естъ такъ немало люда,
Дознавши пресвѧтаго чꙋда.
Хто сѧ тилко емꙋ помолитъ,
Найменшый члꙋнокъ не заболитъ,
Дасть цѣлбꙋ.

Изведетъ из пꙋты блꙋдѧща,
Скоро тѧ ꙋслышитъ молѧща.
Не впадешъ[3] междꙋ лютїѧ волки,
Разженетъ бѣсовскїѧ полки,
Не згинешъ.

---

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

[2] Відміни тексту співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка ч. 368 такі: 2 р. Єгда кто. 3 р. Изберетъ. 6 р. утапалъ на морѣ. 7 р. прибудетъ. 9 р. дае. 11 р. изъ. 13-15 рр.: Кто тилко к' нему прибѣгае,
На помощь его призывае,
Прибудетъ.
17 р. Доз'навшихъ от святаго. 18 р. Кто тилко къ нему ся помолитъ. 19 р. Наймен'шимъ члон'комъ. 21 р. на путъ правъ. 23 р. люти. 24 р. Ражденетъ противныя полкы. 26 р. Не бойся найболшой. 29 р. Падетъ. 31-35 рр.:

Сыротъ онъ есть пилнимъ пѣстуномъ
И в' рожнихъ справахъ опѣкуномъ.
Не зважай, хочъ не маешъ злата,
Попроси Ніколая свята,
Поможетъ.

[3] В рукоп. в'падетъ.

Нехай бись был и к̂ якой напасти,
Не дасть ти Николай пропасти;
Хочъ бись былъ осꙋжденъ на згꙋбꙋ,
В'падетъ самъ напасникъ въ[1] пагꙋбꙋ
Вѣчнꙋю.
Сыротамъ онъ естъ опекꙋномъ,
У справахъ ꙋ рожныхъ патрономъ.
Не вважай, же[2] не маешъ злата,
Но проси Николая свята
На помощъ.
Кормитель естъ ꙋсемꙋ мирꙋ:
Хто ся емꙋ даетъ к офѣрꙋ,
Дасть ꙋмыслъ, якъ на свѣтѣ жити,
Рачитъ алчꙋща накормити
Запевне.
И мы днесь исклонѣмо главы,
Даст помощъ Николай нам̂ явѣ:
О що его бꙋдемо благати,
Бꙋдетъ нам во всем помагати
Николай.

25. Пѣснь святому Стефану[3].

Страданїе мꙋченика Стефана выхвалаймо,
Во кимвалѣхъ доброгласныхъ пѣснь емꙋ восклицаймо.
Той о вѣрѣ з фарисеи начатся изтязати,
Они емꙋ не можахꙋ противъ мꙋдрости стати.
Ємше его, восхитиша, приведше на сонмище,
Ложнїе тамо свѣдителїе сташа на соборище.

---

36 р. онъ есть всему. 37 р. Кто тилко дастъ ему. 38 р. Дастъ способъ. 39 р. Алчущихъ изволитъ кормиты. 41-42 рр.:

И мы тежъ приклонивше главу,
Даймо вси Ніколаю славу.

43 р. А о что его. Нарешті тут є ще одна строфа:

О святый отче Ніколае,
Всякъ от насъ на тя уповае.
Рачъ Творца за нами благати,
Бысмо тя могли вихваляти
На вѣки.

[1] В рукоп. напрасну.
[2] В рукоп. лечъ.
[3] БНТШ. 367.

Фарисее, саддукее возрѣвше нань сѣдяще,
Лице его яко аггела паче слонца свѣтяще.
Аще ли уво разоритъ мѣсто сіе Назорей,
Даждъ намъ отвѣтъ, Стефане, глагола архіерей.
На высокомъ мѣсцу тогда святый Стефанъ стояше,
От Авраама до Христа подробну повѣдаше.
Доколѣ вы, о Іудее, слѣпы во дни ходите?
Богъ явися, воплотися, вы Его не видите.
Ярахуся нѣкы волци и серци распыхаху,
Нѣкы дикіе звѣріе зубы нань скрежетаху.
Чесо на мня яристеся, тое васъ упрашаю,
Се вижду небо отверсто, тое вамъ оповѣдаю.
Еще славно на престолѣ Бога Отца сѣдяще,
Одесную Бога Сына паче слонца свѣтяще.
Нань крикнувше нѣкы волци и уши затыкаху
Окрутнымъ каменіемъ на Стефана метаху.
Ко Исавлю юноши ризы своя стелаху,
Горко зѣло каменіемъ Стефана побиваху
Отпусти имъ, Боже Отче, рече архидіяконъ,
Пріими духъ мой к руцѣ свои, Христе, на вѣки вѣком.

26. Пѣснь святому Онуфрію пустиножителю[1].

Се бѣгая удалися и к пустиню водкорися,
Удалися от палацовь царствія твоего отца[2],
Не брегалъ еси земной славы
Анѣ царскія державы,
От Египта бо изійде,
В' Фівейскія горы пріийде,
Возлюбивь общежитіе,
Преподобне Онуфріе.
Вси іноци тя взикают к себѣ яко брата,
Показуешь имь грамоты, жес' рода богата.
И послужилъ еси нравом,
Зводомь великыхъ скітяновь,

[1] БНТШ. 365.
[2] У співанику Теодора Левицького перші два рядки мають такий вигляд:
Се бѣгаяй удаліхся, во пустыні водворихся.
Удалихся от палацы(sic) царствия Божа Отца.
4 р. царствия. 5 р. изыйдетъ. 6 р. Өаворския горы придетъ. 7 р. Возлюбилесъ. 10 р. Показующе грамотьі. 12 р. великих скитовъ. 13. Лавру потвердж'даешъ. 14 р. Завѣтъ

Свѧтꙋ Лаврꙋ ꙋтверждаешь
И завѣть ей виполнѧешь,
Соревнꙋѧ пꙋстинномꙋ
Антонію Великомꙋ.

Крестъ свой вземше на рамена з аггелскими крилѣ,
Ꙋзкꙋ стезю шествꙋѧй к глꙋбокой пꙋстинѣ.

И примлеть еѧ вдѧчны
Шꙋмы велики и страшны.
Мѣлес' водрост горливꙋю,
Молитвꙋ к Богꙋ щирꙋю,
Во дне и в нощи трꙋдамы
Молѧщесѧ со слезамы.

Терпѣлъ еси по Христовомь завѣтѣ и дѣлѣ,
Зимꙋ, горачост зносилес' на своемь тѣлѣ.

Ризи тебѣ южь нестаеть,
Власи тѣло покриваешь,
В многиx лѣтеxь сего вѣка
Не видѣлес' человѣка,
Токмо на конци житїѧ
Оглѧдалес' Пафнꙋтїѧ.

Богомь воднїй источникь тебѣ отворисѧ,
Финиковымь гроздїемь через свой вѣк живисѧ.

З рꙋкь аггелскиxь поживаешь,
Тѣло Христово прїймаешь,
Честное ти кормленїе,
Преподобне Онꙋфрїе,
Дꙋxомь свѧтымъ наполненный,
Во разꙋмѣ просвѣщенный.

При остатной южь годинѣ сопричастникь смерти,
Даешь дꙋшꙋ к рꙋцѣ Богꙋ, дай нам враговь стерти.

Пафнꙋтїе южь повторне
Приxодить к тебѣ безмолвне,
Ризи своѧ раздираеть,
Мощи твоѧ покриваеть,
Честно во гробь ꙋставлѧет,
Погребь слезне воспѣваетъ.

По блаженномь ꙋспенїи твоемь, Онꙋфрїе,
Блажен мислилъ на том мѣсцꙋ жити Пафнꙋтїе.

Скоро ѧзикь твой ꙋмолкнетъ,
В той годинѣ финикъ ꙋсxнетъ,
Воды жродло ꙋмалисѧ,
Храмына раздрꙋшисѧ
Избраннаго, дивнаго
Гражданина пꙋстиннаго.

Дарꙋй в' обители свѧтой щасливе прожити,
Iгꙋменꙋ со братїею неоскꙋдным бити.

Прїйми молитвы и пости,
Храни иx от всѧкой злости,
Такь тежь и мїрскїе люди
От непрїѧзни соблюди,
Онꙋфрїе, ѧсне солнце,
Преподобне чꙋдотворче.

еи. 15 р. Поревновалъ еси. 17 р. взявши з ангел'скими на раменѣ. 18 р. стезу(sic) уготоваешъ (sic) во глубокой долінѣ. 19 р. Примуешъ ся вдячнікъ. 20 р. Шумов веліких, страшныхъ. 26 р. износішъ. 27 р. же ему. 28 р. Брада тѣло покрываетъ. 29 р. Многимъ лѣтомъ. 31 р. Толко. 32 р. Оглядаешъ. 36 р. примуешъ. 37 р. Честное причастие. 41 р. При остатной годінѣ. 48 р. Погрѣбъ честному спѣваетъ. На сім уриваеться текст співаника Теодора Левицького.

27. Пѣсн' на Усѣкновеніе честной главы святаго Іоанна[1].

Памѧт' твоѧ праведнаѧ[2] ест со похвалами,
Нѣст болшаго кром тебе в рожденых женами.
Тебѣ бо ест прилично правдȣ глаголати;
Покайтесѧ от грѣхов', сȣдом сталъ встрашати.
Ты бо еще во чревѣ матерном позналсѧ,
Когда Іисȣс к Пречистой Дѣвѣ возигралсѧ.
Ты же, свѧтый пророче, с престарѣлых родилсѧ,
По рождествѣ от сосцей в пȣстыню вселилсѧ,
Ис пȣстинѣ на рѣкȣ Іордан зближилсѧ,
От тебе бо Царъ царем в той рѣцѣ крестилсѧ.
Ты же, шедше, во градѣхъ и весѣх провѣща:
Покайтесѧ от грѣховь, сȣдъ Божїй возвѣща.
Слишалъ еси Ірода, пыр себѣ сокравша,
Братню женȣ Филипа за женȣ поѧвша.
И реклъ еси Іродȣ: не достоитъ тебѣ
Братню женȣ Филипа, сїе внемли себѣ.
Ірод сїе слишавши, зѣло разѧрисѧ,
Казалъ взѧти пророка. Пророче, потщисѧ.
Жена бывши Филипа, дѣвицȣ наȣча:
Проси глави пророчей ȣсѣкнȣти, вѣща.
Дѣвица же в радости царю лестми рече:
Даждъ ми, отче мой, молю тѧ, чесо сѧ мнѣ хоче.
Іродъ то ей глаголетъ: дамъ ти пол царствїѧ.
Она паки вѣщаше своего желанїѧ.
Ірод же ей кленетсѧ: ейже, дамъ ти, рече,
Даю тебѣ, дщи моѧ, чесо сѧ тебѣ хоще.
Дѣвица же в радости: даждъ ми Предотечȣ
Іоана пророка, главȣ емȣ всѣчȣ.
Іродъ самь ȣсȣмнѣлсѧ, ѧко клѧлсѧ зѣло,
Казалъ взѧти пророка, обнаживши тѣло.

---

[1] БНТШ. 365.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 1 р. праведна. 2 р. рождена. 3 р. прилѣжно. 4 р. судомъ обличати. 5 р. Ты еще... познася. 6 р. возиграся. 9—12 рр. переплутані. 14 р. во жену. 22 р. хощет. Далі знов, як узагалі вся пісня, попсований текст. 31 р. темніцѣ. 33 р. Дѣвица же. По 34 р.

Спекȣлатор взем главȣ, несе ис темници,
Честно прїѧть на блюдѣ, даде плѧсавици.

Плѧсавица подаде матери илжици.
Тогда исполнысѧ крве блюдо из с(к)лѧници.

Ірода черви снѣдоша, дѣвицȣ бѣсъ быѧ,
Іродїѧдȣ илжицȣ ȣгризоша змїѧ.

Молим тѧ, Крестителю, пречестнаѧ славо,
Іоане пророче, свѧщеннаѧ главо.

Дарȣй зде христїѧном в свѣтѣ долго жити,
Имѧ твое, пророче, навѣки хвалити.

28[1].

Егда дȣша от тѣла разлȣчаетсѧ,
Страхъ великий видѧчи, ȣжасаетсѧ.
Забываетъ прѧтелей,
Отца, маткȣ, женȣ[2], дѣтей
И богатство.
Не помни(т) тежъ о мешканю
В тѧжкомъ смȣткȣ и стогнаню
Земнаго панства.

Тȣга велиѧ зѣло оставитъ тѣло,
На воздȣсѣ страхъ велїй, за злое дѣло
Гонима вѣ аки птица
И волаетъ акъ горлица
Ко своемъ (sic) синȣ:
Ратȣй, Пане, ратȣй, Творче,
Милосерний Боже Отче,
Грѣшнȣ единȣ!

Учениці пришедше, взяша трупъ и главу,
Честно приемъ, погреблі во церкви во славу.

35 р. зѣдят... бие. По 36 р.

А моцъ твоя на свѣтѣ якъ слонце сіяет,
Крещеніемъ людемъ омываетъ.

37 р. Молю ті ся... праведная. Знову попсований текст. 39—40 рр.

Настави нас благодати стезами шествоваті,
А ми (будем) твой животъ навѣки прославляти.

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 62.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 4 р. жены. 5 р. Все. 6 р. зпомнешъ. 7 р. зторганю. 10. великъ. 13 р. ко своему. 16 р. Грѣшную душу. 17 р. воздушных.

Тогда страшнии митарства, воздȣшни кнѧзства
Дȣшȣ грѣшнȣ гамȣютъ, не дойдетъ царства.
Тогда блȣди и всѣ згȣби
Дȣшȣ грѣшнȣ до пагȣби
В пекло о(т)дають:
Записани ȣсѣ справи,
Дѣла, мисли, многи свари
В реестрахъ мають.

Пилно зрит ко аггелȣ, стражȣ своемȣ,
Жалостне со слезами вопіетъ к҆ немȣ:
Преслȣшахъ тѧ из марности,
Блȣди тѣло не по дѣломъ
Вѣчной карности,
Не допȣскай, хранителю[1],
Семȣ зломȣ мȣчителю[2]
Вѣчне ȣпасти.

Аггелъ смȣтне вопѣетъ: о роскошниче,
Спомни себѣ злослике, о человѣче,
Любовъ вѣри не по мѣри
Избиралесь, сокривалесь
Себѣ богатство,
Не давалесь, затворалесь
Свои кроти пред сироти,
Втратилесь царство.

Тогда грѣшное тѣло все почернѣло
В земли черкомъ[3] снѣденно и смрадно зѣло,
Во (sic) по дѣломъ дȣшȣ с тѣломъ
Розлȣчаетъ и крȣчаетъ
В пекло на вѣки.
Сего злого проклѧтого
Нас боронитъ и хоронитъ,
Всѧ чловеки.

19 р. Тамо, 26 р. ко... 28 р. Блудил тѣломъ. 31 р. Всему. 34 р. Спомни жалосне, о человѣче. 35 р. Любо мѣрѣ не по вѣрѣ. 36 р. Збиралесъ. 37 р. багаство. 38 р. Запиралесъ, не давалесъ. 40 р. Стратилесъ. 44 р. втручаетъ. 48 р. человѣки.

[1] В рукоп. хранителу.

[2] В рукоп. мучителу.

[3] В рукоп. чермномъ.

29. Пѣснь на страсти Христови[1].

Скажи[2] мнѣ, соловїю, правдȣ,
Где ѧ свого Збавителѧ знайдȣ,
Ци на горѣ, ци на долинѣ
На крижовой высотѣ деревинѣ.

Ѻ долини, треба вас минати,
Ѧ на горах треба ȣмирати.
С хоръ небесних на землю горȣ
Стȣпилъ Христос на нашȣ подпорȣ.

На полȣдне солнце настȣпает,
Там по праци Христос почивает.
Ѻ, голȣбецъ недармо гȣкает,
Либой Панскȣ смерть оповѣдает.

Всѣ пташата жалосне спѣвают,
Божаѧ Мати от жалю вмирает.
Апостоли от Христа отбѣгли,
Гди Христовȣ мȣкȣ ȣвидѣли!

Петръ трїкротне Христȣ послȣживши,
В дворъ Каѧфовъ скоро поступивши,
Мовилъ: не вѣмъ сего человѣка,
Не дам о немъ жаднаго отвѣта.

Христос ко всѣмъ апостолом мовит:
Нехай во мнѣ Петръ рихло приходитъ.
Гди алекторъ скоро возгласивши,
Петръ испомнѣ, слезами ȣмывъсѧ.

Мовилъ Христос: высвобожȣ святих отецъ з мȣки,
На тое мѣсце дам Июдȣ к рȣки.
Заворонокъ вгорȣ сѧ подносит,
Погребъ Творцȣ своемȣ голосит.

Цѣлȣю нощъ соловїй спѣвает,
Южъ на крестѣ Христос ȣмирает.
Не помните на то, человѣци,
Же (бракує листків)

30. Пѣс(н)' святым' апостолом' Петру и Павлу[3].

Перваго тѧ Христос избравъ,
Ѳораго тѧ Павла пославъ
Вѣрȣ ȣтвердиті и вас наȣчиті
Христа выхвалѧті и васъ велїчаті,
Вы апостолї, и вас, престолї,
Блажа непрестан(н)о от Бога вам' данно
Разȣмов' воз'прїѧті.

Апостол. Петръ днесъ верховный,
Вразъ и Павел в Рѣмѣ прїстолный.
Сихъ днесъ похвалѧемъ и вразъ велїчаемъ
Петра верховнаго, Павла, пристоїнаго
Ученїка и глаголнїка, днесъ всї ȣблажаем'
И вразъ прославлѧем'
Верховныхъ апостол'.

Дамаскъ велмї днесъ мȣдрствȣет
И тебѣ, Павле, церковъ лїкȣетъ.

---

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 65.

[2] Відміни тексту співаника Левицького такі: 1 р. Скажіж'. 3 р. цилі на долѣнѣ. 5 р. Вы долѣнѣ. 6 р. в'почівurі. 7 р. на землю и гору. 9 р. наступует. 10 р. спочівует. 11 р. О голубе... гукаешъ. 12 р. оповѣдаешъ. 14 р. в'млѣвает. 15 р. отбѣглі. 17 р. Апостол' Петръ Христу послюбів'ші. Рр. 19-22 vacant. 23 р. І алектор. 24 р. Тое спом'нівъ слезамі ся вмывши. 25 р. Высвободил' отцевъ Христос з мукі. 26 р. На то мѣсце дал Юду. 30 р. Юж Христос на крестѣ вмирает. 31-32 рр.:

Чем' не спомніш' на то человѣче,
Же для нас' Пан' такъ барзо умучен'?

[3] Співаник Теодора Левицького.

Добрымъ измѣненїемъ, днес соедїненїемъ
Петра верховнаго, Павла пристоїнаго
Днес выхваляемъ и почїтаемъ,
Апостолъ верховныхъ и первопрестолныхъ:
Христовы ловцы бысте.

31. Пѣс(н)ʼ святому Ніколаю чудотворцу[1].

Царꙋ избран(н)ый, от Христа дан(н)ый всемꙋ свѧтїтелѧ,
Свѧщена глава, мїрълики(й)ска слава, вѣрныхъ ꙋчїтел'.
Пастыръ всѣмъ быстъ пре(д)велїкїй,
Застꙋпнїкъ быст толїкїй,
Нїколае свѧтый.

Старцꙋ блажен(н)е, пищї лїшен(н)е, зовꙋтъ на землї,
Злаго предварї, грѣховъ збавї(нъ), младенецъ вонемлї.
Збавъ сꙋщихъ поданїѧ (sic),
Просѧщїхъ спасенїѧ,
Благїй предстателю.

Арїю злаго без(з)акон(н)аго зѣло обличїлъ,
И возхїщена от Серацина вскорѣ представїлъ.
Зде милостъ пре(д)велїка,
Преблагаѧ, толїка
Застꙋпнїка всѣхъ.

Не(и)зречен(н)ый, чꙋдес наполнен(н)ый їерархо Христовъ,
Прѣтѣкающихъ, оскорблѧющихъ на помощь готовъ.
Предста избавлѧетъ,
Вѣрныѧ милостъ подаетъ
Всѣмъ хрїстїѧномъ.

Роди земныи и всѣ вѣрныи, соберѣтесѧ,
Цар(ев)ꙋ райскомꙋ, чꙋдотворномꙋ поклонѣтесѧ,
Где возприймемъ радостъ,
Вѣчнꙋю сладостъ,
Помощнїкъ бꙋдетъ.

Вси сѧ зблїжаїте, принїкайте во храмъ свѧтаго
Архїерея чꙋдотворца мїрлїке(й)скаго.
Людїе, прїнїкаїте,
Хвалꙋ, чест воздаваїте
Во храмѣ его.

---

[1] Співаник Теодора Левицького.

32. Пѣсн' святым апостолом Петру и Павлу[1].

Органы, играйте, Петра вихвалѧйте
Апостолу Павлу на тріумфъ заграйте[2].
Вас бо Христос Господь посла свѣтелѧ,
Православной вѣрѣ славна строителѧ,
Гди Ірод незбожный, бывши цесар рымскій,
Казал их мучити, ѧкь Пілатъ понтійскій.
Апостола Петра повелѣ катовати,
Апостолу Павлу главу его стѧти.
Іроде незбожный, фараоне проклѧтый,
За то ты на вѣки до пекла естъ взѧтый.
Звѣзды пресвѣтлаїѧ вѣру украсили,
Ученїемь своимь людей озарили.
Боголѣпен ѧзикь вашь естъ глаголющїй,
Благодать Божїю всѣмь возвѣщающїй.
Мрежею словес своих уловисте ѧзики,
Божественным духомь спасли человѣки.
Свѣтилникь всезлатїй к мїрѣ оставиша,
Аки огнем сердца вѣрныхь распалиша.
Избра Богь з глубыни учителѣ честны,
Апостоли своѧ показа нелестны.
Апостоле Петре, процвитай навѣки
Во горнемь Сїонѣ з аггелскими лики.
Со всѣми свѧтыми во небесномь панствѣ
Сподоби нас грѣшных жити в вѣчном царствѣ.

33. Пѣснь покаянная[3].

Надѣѧ моѧ в' найвышшого Пана,
Же злаѧ долѧ будетъ одогнана

[1] БНТШ. 365.

[2] Відміни тексту співаника Левицького такі: 2 р. вдаря(й)те. 3-4 рр. vacant. Як попсовані тексти сього співаника, свідчать рр. 5-6: Іроде незбожный цесаровъ римскихъ, казалъ мордовати, як Пилатъ по(н)тейский. 7 р. казалъ мордовати. 8 р. казалъ главу стяти. 10 р. Будешъ на вѣки у пеклѣ горѣти. Замісць 11-24 рр.:

Во гор'немъ Сионѣ небеснаго царства
Сподѣйтеся и нас до небеснаго кролевства.

[3] Співаник, описаний у Матеріялах під N. 1. Текст співаника збірки Петрушевича в Бібліотеці Народного Дому ч. 233 має наголовок „Пѣснь, яко можемо мати

И жаль мой сроѓїй бꙋдетъ одогнанный,
А в' смꙋткꙋ завше бꙋдꙋ потѣшенный.
Богъ плачъ въ гойное веселя претворитъ,
Фрасꙋнокъ в' радост и в' роскошъ обернет.
Хоць бымъ ся схотѣлъ под землю сховати,
И тамъ мя можетъ рꙋкою достати.
Самъ я не знаю, отколь охолода,
Якъ настꙋпила лихая пригода.
И тамъ впадати для роскошей мꙋшꙋ,
Тебѣ, Боже мой, порꙋчаю дꙋшꙋ.
И в твердой скалѣ не могꙋ ся скрыти
Ани в темностехъ себе заслонити,
Тилко стоячи здалека, вздыхати,
Якъ маю грѣшный милости достати.
Змилꙋйся, Пане, вызволь мою дꙋшꙋ
От смерти вѣчной, ах, ꙋмерти мꙋшꙋ,
Бо врагъ мой на мя завше естъ готовый,
Ширячи ꙋста кꙋ неслꙋшной мовѣ.
Змилꙋйся, Пане, ꙋмилосердися,
Враговъ сꙋетныхъ скоро ополчꙋся,

вѣру, надѣю и любовъ ко Богу“ й такі відміни: 1 р. найвышаго. 2 р. отогнана. 3 р. отгнаный. 4 р. будемъ завше потѣшоны. Рр. 5-8:

Претворы(т) во плач гойное веселя,
Фрасунокъ в радостъ и в роскошъ обоя,
Лечъ скоро пришла недобрая филя,
Латво* тое все и роспорошила.

11 р. А такъ... для роспусты. 12 р. К Тебѣ. По 12 р. йдуть рр. 7-8. 7 р. Хоч. 14 р. Анѣ в темностях себе затворити. 15 р. здалека стоячи. 16 р. Як многогрѣшный милости благати. По 16 р.: Змилуйся, Пане, прошу, надо мною,
Не гордъ грѣшною прозбою моею.

Замісць 19-22 рр.: Змилуйся, Пане, а будъ ублаганый,
Ласкавый гнѣвъ Твой нехай поеднаный.

26 р. = 24 р.

Відміни тексту співаника Левицького такі: 2 р. отгнана. Дальші чотирі рядки, як у попереднім варіанті, тільки в другім із них є „обер'нетъ“ зам. „обоя“. Рр. 7-14 vacant. 15 р. А такъ здалека стоячі, здыхати. 16 р. Бога ублагаті,

Замісць рр. 19-24: Змилуйся, Пане, а будъ ублаганыі,
Ласкавый гнѣвъ Твоі будетъ по(жа)даныі.
Отца и Сына и Духа святаго,
Во Троіці святоі непостыжімаго.

* В рукоп. лацво.

Ꙗбымъ Тѧ позналъ Бога правдиваго,
Во Тройци свѧтой всегда славимаго,
Отца и Сына и Дꙋха свѧтаго,
Во трехъ персонахъ нераздѣлимаго.

34. Пѣснь о смерти[1].

Кончина приходитъ, свѣтови[2] не быти,
Каждомꙋ человѣкꙋ юж свѣта позбыти.
Приходить бо конецъ свѣтовыхъ розкошей,
Предалсѧ человѣкъ во безднꙋ за грошѣ.
Свѣтовыхъ розкошей человѣкъ жалꙋетъ,
Гди дꙋша от тѣла ганебно з(г)ибꙋетъ.
Плачетсѧ человѣк и тѧжко вздихае,
Гди зброѧ дорогаѧ немоцно вставае.
О зброежъ, моѧ зброе, чем мѧ оставꙋеш
И при моей смерти чем мѧ не ратꙋеш?
Не могꙋ возрѣти, бо смерть єстъ страшнаѧ,
Лютаѧ, (в)вꙋрливаѧ, коса єстъ остраѧ,
Бо смерть єстъ страшнаѧ, ѧкъ коса ос(т)раѧ,
Стинаетъ, рꙋбает и старых и малых,
И малыхъ дѣточокъ, найкрасшихъ квѣточокъ.
О смертежъ, моѧ смерте, хощешъ мѧ пожерти,
От рода, жены и дѣтей хощешъ мѧѧ разлꙋчити.
О смертежъ, моѧ смерте, загоди ми мало,
Єдинꙋ годинꙋ, за вѣкъ бы ми стало.
Ꙗ не в темностехъ себе захилити,
Ꙗ не твердой скалѣ себе зборонити.
Хотѣвымъ ѧ сѧ хотѣв под землю сховати,
Там ти мене можежъ (!) рꙋкою достати.
О свѣте, тось красный, ѧ бымъ жив на товѣ,

[1] БНТШ. 165.

[2] Відміни тексту співаника Теодора Левицького такі: 1 р. на свѣтѣ. 3 р. свѣтовымъ розкошемъ. 5 р. свѣтовымъ розкошемъ(sic). 6 р. ганебне. 7 р. тяшко и здыхаетъ. 8 р. вставаетъ. 9 р. ма.. же мя. 10 р. vacat. Далі поплутаний текст. 13-15. рр.:

Коса ест остра, стінаетъ старих и младенцовъ, дѣтокъ,
Збіраетъ, стінаетъ хот найкрашій квѣтокъ,

16 р. А смерти невдячна, хощешъ. 17 р. От роду, от дѣтей. 18 р. О смерти, госпоже, попустіж ми мало. 19. Хотъ... ся стало. Далі рр. 22-23. 20 р. Ані у темностехъ себе заслоніти. 21 р. Ані (в)... хороніти. 22 р. Хотъ бемъ ся хотѣлъ. 23 р. Тамъ мя можешъ.

А землѧ промышлѧє помѣстити въ собѣ.
Єдина надѣѧ на Бога и Творца:
Богъ мой єстъ отецъ и мой єстъ оборонца.

35. Пѣснь на Рождество Христово[1].

Щасливїє часы вѣковъ нынѣ южъ настали,
Котораго пришествїѧ издавна чекали,
Ісȣса Христа абы оглѧдалы.

Архаггелы опȣлночи пастȣшковъ звѣстили,
До Выфлеемъ посилают, абы оглѧдѣли:
Идѣтъ, глѧдѣтъ, котрогосте хтѣли.

Збираютъсѧ пастȣшкове, абы оглѧдати
Творца свѣта, Цара славы чимъ бы привитати:
Пойдѣмъ, поймѣмъ хочъ по козынѧты.

А єдномȣ не далосѧ поймати козлѧтко;
Бѣгаючи, имаючи, да поймавъ ѧгнѧтко:
Идетъ, несетъ, бытаетъ дитѧтко.

Прїймы, Царȣ нарожденный, и мое ȣбоство,
Котрое сѧ пригодило мое охиндожство:
Прыйми, озмы, якъ естъ, мое ȣбоство.

На дарȣнкахъ недостало, стали прыгравати,
На пыщалкахъ и на дȣдкахъ скочне затынати:
Тры тамъ, дай намъ Тебе оглѧдати.

А Дытѧтко з ихъ игранѧ стало сѧ смѣѧти,
Свое божество к человечествѣ якъ бы показати,
Котрымъ оныхъ бы могли познати.

От Персыди трїе цари на звѣздȣ взыраютъ,
Творца свѣта, Цара славы, на ȣмыслȣ маютъ:
Прїйдетъ, спасетъ, котрѣ погибаютъ.

24 р. ажъ бемъ жілъ на тебѣ. 25 р. Зем'ля промышляетъ вомѣсті(ти) себѣ. Рр. 26-27 vacant.

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 242. Уривок сієї коляди надрукований у Матеріялах (стор. 561). Відміни тексту співаника Бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка ч. 363 такі: 1 р. Щасливѣи часи, лѣта. 4 р. пастушкам. 5 р. оглядали. 6 р. котрогости. 7 р. Збиралыся пастушковы, абы оглядали. 8 р. Царя. . привыталы. 9 р. хоць. 11 р. той поймалъ. 13 р. убозство. 14 р. Которы (sic) ся.. и мое охѣндозство. 15 р. возмы. 17 р. скочны. 19 р. о ихъ граню. 20 р. Свое бозство в чловечествѣ. 23 р. Царя. 27 р. щимъ. 34 р. Іосифы старушку. 36 р. гамуйся. 37 р. мѣзерно. 38 р. пеленочкахъ. 41 р. зступылемъ. 43 р. буди.

Збираютъсѧ, ѡ҆зыкаютъсѧ, абы оглѧдати;
Осѣдлавши свои конѣ, идмо ко Дитѧти:
А с чымъ? От с тымъ, чымъ би привитати.
Смырнꙋ, злато и кадыло ѡ҆ кꙋбки заберѣмо,
Щирымъ сердцемъ з доброй мысли емꙋ понесѣмо,
„Що єстъ, то єстъ, пріймы" — попросѣмо.
А ѡ҆ходѧчи до вертепꙋ, нызко ꙋпадаютъ,
Подарꙋнки с' покорою ꙋ ногъ покладаютъ,
Кладꙋтъ, даютъ, а „пріймы" колаютъ.
Іосыфе старꙋшейкꙋ, прошꙋ, не лѣнꙋйсѧ,
Поколисꙋй Пахолѧтко, бол'ше не сꙋмꙋйсѧ:
Гай, гай, люлѧй, от плачꙋ гамꙋйсѧ.
Опꙋстывши ꙋсѣ хоры, мѣзерне смырилсѧ
И ѡ҆ мѣзерныхъ пеленѧтахъ ѧко Панъ побылсѧ,
Лежитъ, держитъ землю и небеса.
Не дивꙋйсѧ, человѣче, на мѧ ꙋбогаго,
Же стꙋпилемъ до нызкости из неба горнѧго
Пріити спасти тебе ꙋпадлаго.
Нехай бꙋдетъ Богꙋ слава, Отцꙋ предвѣчномꙋ,
Сынꙋ во человѣчествѣ, з Дѣвы рожденномꙋ,
Во вѣкъ вѣковъ, и Дꙋхꙋ свѧтомꙋ.

36. Пѣснь на Воведеніе Пресвятои Богородицы[1].

Воспѣвайте пѣснь новꙋю,
По всемъ свѣтѣ славнꙋю,
Согласно крикнѣте,
На радость пріидѣте
Во церков Господню.

Захаріе, днесь веселисѧ,
На радость намъ поспѣшисѧ
Витати Царицꙋ,
Богоотроковицꙋ,
Марію, Марію, Марію.

Свѣщеносцы, изыйдѣте,
Царицꙋ ѡ҆ церковъ пріимѣте,
Не преклонь повѣтꙋ,
Радость всемꙋ свѣтꙋ
Марію, Марію, Марію.

Приводѣте Царꙋ Дѣвꙋ,
Ластовицꙋ богоглаголивꙋ,
Свѣтъ восіѧ всемꙋ мирꙋ
Из горнѧго Емпѣрꙋ
Во церков Господню.

Вси согласно заспѣвайте,
Трилѣтствꙋющꙋю привитайте;
Предста Царица,
Богоотроковица,
Во церковъ Господню.

Давидъ ѡ҆ гꙋсла ꙋдараетъ,
Велегласно воспѣваетъ.
Предста Маріѧ,
Слѣчнаѧ Лелѣѧ,
Во церковъ Господню.

---

[1] Співаник Теодора Левицького.

Вꙋшы, земле, и веселисѧ,
Ты, Адаме, не смꙋтисѧ,
И ты, праматери Єва,
Преслꙋшанїемъ древа
Радꙋйсѧ, радꙋйсѧ.

Даждъ намъ тое отримати,
Одеснꙋю Тебе стати
Со Отцемъ и Сыномъ
Во Тройци единой
На вѣки, на вѣки, на вѣки.

37. Пѣснь Пресвятой Богородицы[1].

Под Твою милость вси прибѣгаемъ,
Помощи Твоей всегда жадаемъ,
Ратꙋй насъ, Дѣво, во скорбехъ зѣло
В' каждомъ припадкꙋ, к смꙋтнымъ фра-
О дꙋшꙋ и тѣло. [сꙋнкꙋ

Єдина чистость к Тебѣ сїѧетъ,
Пресвѧтꙋю Тройцꙋ оглѧдаетъ,
О всѣхъ свѧтаѧ Дѣво Марїе
Пресвѧтой моцы, честїю Тройцы
Превознесеннаѧ.

Молитви наша Тебѣ воздаша,
Прїйми ꙋсердно от насъ щоденно,
О Застꙋпныце и Помощныце,
Бꙋдь христїѧномъ една нсо Паномъ,
А за своимъ Сыномъ.

В коронѣ цесарской, а к земли Рꙋской
Войны ꙋховай, а жизность подай,
Новѣтрѧ, огнѧ, Матко Господнѧ,
В' покою жити, вѣрꙋ множити
И Тебе славиты.

38. Пѣснь набожна[2].

Небо, землѧ, свѣтъ и воды
Да восхвалѧтъ[3] Тѧ, Господи.
С покорою ꙋпадайте,
Поклонъ Господевы дайте.
Аггели з неба, Сїонꙋ,
Стꙋпѣтъ[4] до земнаго тронꙋ
Бога в Тройцы вихвалѧти,
Разомъ з намы воспѣвати:
Свѧтый, свѧтый, незмѣренный,
В Сакраментѣ ꙋтаеный,

Гоноръ, честь и хвала вѣчна
Да бꙋдетъ Ти ꙋставычна.
В особѣ хлѣба зостаешъ,
А насъ грѣшныхъ ꙋкреплѧешъ.
В той Гостїи естъ Богъ живый,
Хоть закритый, а правдивый.
Ѧкъ великїй чꙋдъ сотворилъ,
Гди хлѣбъ в Тѣло све претворилъ!
На олтарꙋ ждетъ с' предъ вѣка,
Абы спасти человѣка.

---

[1] Співаник Теодора Левицького.

[2] Рукописна збірка Франка, ч. 242. Се без сумніву переклад із польської мови.

[3] Відміни тексту співаника Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка ч. 358 ось які: 2 р. Błahosłowiat. 3 р. Naypokorniy. 5-8 рр.:

S chorow swoich, anhełowy,
Nebesnyi ryzyntowy (sic),
Stupit do naszoho padołu
Spiwaty z namy pospołu.

11-14 рр. Honor, sława, wiczna chwała
Niech Ty, Bozy, ne ustawa,
Ktoryy pod osobamy chliba
Prawdywiy Boh jest iz neba.
W nayswiatiyszom Sakramenti
W kazdom zostaiet momenti.

[4] В рукоп. ступилъ.

И аггелы, херȣвимы,
Не достȣпатъ серафимы,
Чого чловекъ достȣпȣетъ,
Тѣло и Кровъ где прїимȣетъ.
Ахъ, о Боже ȣтаеный,
Бȣди от всѣхъ выхваленый.
Благословы люди своѧ,
Нехъ насъ мине кара Твоѧ.
От повѣтра, глада, войны
Заховай людъ твой спокойный.
Справȣй згоди в тимъ тȣ краи,
Благословы ȣродзаи,
А зась в остатной потребѣ
Даждъ, високо вси вили в небѣ.

39. Пѣснь Пресвятой Богородицы[1].

Матко Божа, Твое панство надъ землею и небомъ,
Морȣ, вѣтромъ розказȣешъ и всѣмъ елементомъ.
Архаггеловъ, херȣвымовъ и вѣхъ свѧтыхъ Царице,
Аггелскїй гласъ Ти приносимъ, бȣдь намъ, Помощныце.
Радȣйсѧ, вси вопїемъ пѣснь, Тебѣ слава и гоноръ,
Роди землы отдаютъ Ти молитвъ свѧтыхъ хоровъ.
Имѧ Твое прославлѧемъ на земли живȣщїи
И чȣдъ потѣхи пресвѧтои ȣсѣ плачȣщїи
Ясна Зоре, потѣшай насъ во всѧ дны житїѧ,
Ѧко дѣтки Матки своей просимъ милосердїѧ.

40. Пѣснь о десяти Божіихъ приказань[2].

Хочъ лы щастѧ мати,
Рачъ мѧ послȣхати.
Десѧть словъ Богъ подалъ,
Жебысь ихъ заховалъ.
В домȣ и в дорозѣ
Памѧтай о Бозѣ,
Котрый все сотворилъ,
Абысь того хвалилъ,
Абысь свѧта свѧтылъ,
Тылко в бȣдный день робилъ.
Чти отца и маткȣ,
Пожїешъ до остаткȣ.
Чистоти стережи,
Твердо вѣрȣ держи.
Зновъ дѣй все правдиве,
Не свѣдчи фалшиве.
Не сварисѧ, не вадь,
С' працѣ жїй, а не крадь.

16 p. Chocz. 17 p uczynył. 18 p. Ze chlieb w Tiło swe preminył*. 19 p. Na ołtary. 21 p. Wsy. 23 p. Jak czołowik dostupuie. 24 p. pryymuje. 26 p. Bud nad wsie. 28 p. menet. 29 p. Oddały hład, mor, ohn. 30 p. Day liudowy wiek spokoyny. 31 p. Daruy łaski w tyi krai. 34 p. Ne day umerty bez Teby (sic).

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

[2] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

* В рукоп. preminę.

Ажъ до найменшаго
Не жадай чȣжого.
Зхочъ лы такъ дѣлати,
Бȣдешъ щастя мати.
Тȣ долго проживешъ,
Заплатȣ отберешъ
В небѣ со святими
На вѣки вѣчистими.

41. Пѣснь о мѣзерномъ человѣку[1].

Человече мѣзерный,
Естесь порохъ земный.
В що велми дȣфаешъ,
В' чимъ надеждȣ маешъ?
Не вважай на вродȣ,
Бо пойдешъ до гробȣ.
Анѣ на богатство,
Бо то все робацтво.
Ны в сребро, ны в злато,
Бо то все болото.
Ны в гербъ, ны в бȣлавы,
Много свѣта славы.
Ны в поля, ны в палацы
З своей славной працы.
О человече марный,
Где твой животъ славный?
Тамъ лежитъ во гробѣ;
Завше спомны собѣ
Темницȣ вѣчнȣю
За зневагȣ свою.
Чемъ на смерть не вважалесь,
Убогимъ не давалесь?
Стройно, гойно, гȣчно
Исти, пыти вȣчно
Всегда испрашалесь.
Убогихъ отганялесь,
Не хотѣлесь приняти,
Хлѣбомъ напитати
Человека убога
От богатства многа,
За що южъ погибаешъ.
В' чѣмъ надеждȣ маешъ?
Где святыи спѣваютъ,
Бога вихваляютъ,
Возплачся сердечне,
Абысь билъ в небѣ вѣчне
Со Отцемъ и со Сыномъ
Во Тройцы единой.

42[2].

А кто, кто Николая любитъ,
А кто, кто Николаю слȣжит,
Томȣ святый Николае
На всякїй час помагае,
Николае.
А кто, кто къ немȣ прибѣгает,
А кто его на помощъ взываетъ,
Той не бȣдетъ ошȣканный[3],
Изъ грѣховной выйдетъ раны,
Николае.

---

[1] Рукописна збірка Франка, ч. 242.

[2] Співаник, описаний у Матеріялах під № 1.

[3] В тексті співаника збірки Петрушевича в Бібліотеці Народнього Дому ч. 233 скрізь приходить „о“ замісць „а“ й „хто“ замісць „кто“. Инші відміни такі: 8 р. Тот... ошукан. 9 р. И пекелних збудет ран. 12 р. Николай на земли и в моры. 13 р. Измет его. 14 р. Не даст ему злѣ пропасти. По 15 р. йдуть рр. 26-30, а потім 21-25. 22 р. Побѣджай, тезоимените. 27 р. яда. 28-29 рр.:

А кто, кто живе́тъ въ его дворѣ,
Помощникъ на земли и въ морѣ
Изведетъ насъ от напасти
И не дастъ намъ въ грѣхи впасти,
Николае.

А кто, кто прибѣгаетъ пилно,
Николае, имя твое дивно,
Из неволѣ свобождаеш,
Из дна моря вынимаеш,
Николае.

Николае имя знамените,
По Богȣ тезоимените.
Побѣждаешъ агарянъ,
Утѣшаешъ христїянъ,
Николае.

Пастырю словеснаго стада,
Изми нас варварскаго ада,
Хотячи насъ погрȣзити,
Утѣкающихъ до тебе застȣпити,
Николае.

Николае, свѣтлый свѣтилниче,
Во скорбехъ скорый помощниче,
Тысь Агрика ȣтѣшил,
Сарацинов засмȣтилъ,
Николае.

Николае, о Мелхиседече,
Николае, о Божїй чловече,
Ты ес царемъ держава
И всѣмъ вѣрнымъ похвала,
Николае.

Тебе хвалят вси їерархи,
Святители и вси патрїархи,
Ты есь правым (sic) старости
И податель крѣпости,
Николае.

Слава Богȣ во вышнихъ едномȣ,
Во Тройци святой нераздѣлимомȣ.
Мы до тебе прибѣгаемъ,
А на помощъ призываемъ,
Николае.

Нехай бȣдетъ от насъ честь и хвала
От нынѣ и на вѣки слава,
А мы бȣдемъ выхваляти,
Имя твое прославляти,
Николае.

Хотящих нас поглотити
Хтѣй пащеки заглотити.
Замісць рр. 31-52: Побѣджай враговъ наших суди,
Помощникъ во скорбехъ нам буди.
53 р. Мы тя. 54 р. выхваляти. 55 р. На вѣки.

Відміни тексту співаника з рукописної збірки Франка, ч. 242, такі: Скрізь замісць „А кто“ приходить тут „О кто“. 7 р. Кто его. 9 р. И грѣхами зараженный. 11 р. служитъ его двору. 12 р. Николае... и в' мору. 13-14 рр.:
Не дасть ему утапати,
Будетъ его ратовати.
Рр. 16-20 vacant. 22 р. Побѣждай тезоименыто. 23 р. Агаряне 24 р. христіяне. 26 р. Пастиру. 27-28 рр.: Хотящыхъ насъ поглотити
Рачъ пащеки заградити.
Замісць 31-52 рр.: Побѣждай враги наша в'сюди,
Помощныкъ во скорбех' нам буди.
53 р Ми тя. 54 р, Имя твое величати. 55 р. на вѣки.

43. Пѣс(н)' покаяная[1].

Там за горою за невесною свѧтыи веселѧтсѧ,
А под землею преисподнею там грѣшныї смꙋтѧтсѧ.

А вы свѧтыї, вы веселыи, чого сѧ веселїте,
А вы грѣшныи, вы все смꙋтныї, чого сѧ смꙋтите.

Мовѧт свѧтыї, мовѧт веселыи: веселїмосѧ длѧтого,
Щосмо терпѣлї, мꙋк много мѣлї на тамтом свѣтѣ,
Свѣтом гордїлї, Богꙋ слꙋжїлѣ, не далї тѣлꙋ волѣ,
Там сѧ трꙋждалї, там сѧ спасалї прї щаслївой годїнѣ,

Маємо царство, тꙋтъ намъ и панство, гды Бога оглѧдаєм,
Тꙋтъ нзвымовной, незреченої радостї жадаєм.

Мовѧт грѣшныї, мовѧтъ смꙋтныи: смꙋтїмосѧ длѧтого,
Босмо не зналї, не слыхалї прїказанѧ Божого,
Свѣтꙋ слꙋжїлї, тѣлꙋ годїлї, в рошкошах...
Тꙋт ꙋсѣ справы и всѣ забавы през очї наша...
Осꙋдїлї нас, потопїлї нас самїє тыє...
Огнем нас палѧт, смолою нас давлѧт, ах, наша клѧтаѧ долѧ.
А вы сѧ каїте, нас спомїнаїте, во мѣрѣ жївот жїйте,
Богꙋ слꙋжїте, Єго укалѣте на вѣкї вѣком'. Амѣнъ.

---

[1] Співаник Теодора Левицького.

Подав: *Михайло Возняк*

ЗМІСТ тому

I. СТАТТІ

Сторона

Передмова (о. Й. Скрутень, ЧСВВ.) 5
Ювилейне посланнє (о. А. Калиш, ЧСВВ.) 162*
о. Теодорович Павло, ЧСВВ. Св. о. Василій Вел. 11
Гординський Ярослав, д-р. Кілька духовних пісень із рукописного співаника поч. XIX ст. 38
о. Скрутень Йосафат, ЧСВВ. Бібліотека львівських Василіян . . 161
Возняк Михайло. З поля української духовної вірші 177
Гординський Ярослав, д-р. Рукописи бібліотеки монастиря св. Онуфрія ЧСВВ. у Львові 233, 417
Макарушка Остап, д-р. Слова Климента Костецького 489

II. МАТЕРІЯЛИ

о. Кинах Гліб, ЧСВВ. Вел. Рутського: Правила для монахів ЧСВВ. 56
о. Скрутень Йосафат, ЧСВВ. Причинки до актів розпізнання мощів св. Йосафата 73
о. Скрутень Йосафат, ЧСВВ. „Сvнопсисъ“ пліс네сько-підгорецького монастиря 92, 306, 580
о. Скрутень Йосафат, ЧСВВ. Життєписи Василіян 105, 284
Франко Іван, д-р — Скр. Й. Василіяни в Туриську 279
Скр. Й. Перший життєпис св. Йосафата 314
о. Скрутень Йосафат, ЧСВВ. Два життєписи св. Йосафата . . . 569
о. Кинах Гліб, ЧСВВ. Акти трох монаших Соборів 576
Посмертні згадки:
о. Вишошевич Іван, ЧСВВ. о. М. Галущинський, ЧСВВ . . 292
Р. С. о. Є. Малицький, ЧСВВ. 298
Скр. Й. о. М. Гура, ЧСВВ. 301
Товариші ЧСВВ. Евз. Рипан, ЧСВВ. 304

III. MISCELLANEA

Сторона

Письмо з Ватикану до Протоігумена ОО. Василіян 131
Довкола намогильного каменя Ів. Федорова (д-р В. Щурат) . . . 132
Рідка памятка по св. Йосафаті (Й. Скр.) 140
Точки до розважання на день св. Йосафата (Й. Скр.) 143
Рукописний збірник о. П. Шиманського про св. Йосафата (о. Й. Скрутень, ЧСВВ.) 145, 604
Василіяни на Жмуді (о. Вл. Толочко) 150
Український елемент у діяльности св. Йосафата Кунцевича (д-р Я. Гординський) 364
Участь Карпаторуської Провінції ЧСВВ. в місійнім русі на Підкарпатській Руси (о. Ст. Решетило, ЧСВВ.) 368
Причинки до історії СС. Василіянок на Литві й Білоруси (о. Вл. Толочко) 377
Монастирські записки про надгробний камінь Ів. Федорова (Й. Скр.) 379
Два світи. З приводу книжок П. Карманського про Бразилійську Україну (д-р Іл. Свєнціцький) 381
Історичний документ 592
Призабута українська жалібна маніфестація у Львові 1880 р. (д-р Б. Барвінський) 600
Аґенор ґр. Ґолуховський в ролі „непризнаного попа“ (д-р Б. Барвінський) 602

БІБЛІОҐРАФІЯ

Стор.

Allard P. St. Basile (P. Teodorowycz) 151
Altaner B. Die Dominikanermission des 13 Jahrhunderts (S. T.) 659
Bach J. Des hl. Basilius Mahnworte an die Jugend. I/II (P. Teodorowycz) 393
Bastrzykowski A. Monografja Historyczna Parafji Jankowice Kościelne Sandomierskie (N. Hołubeć) . . 651
de Baumgarten N. Généalogies et mariages occidentaux des Rurikides russe du Xe au XIIIe siècle (W. Zajikyn) 629
Боцян О. Віднайдення і розпізнання мощів св. Йосафата Кунцевича (J. Skr.) 157
Bremond J. Les Pères du Désert. I/II (P. Teodorowycz) 645
Capello F. Jus Ecclesiae latinae cum iure Ecclesiae orientalis comparatum (J. Skr.) 661
Charkiewicz W. U grobu Unji kościelnej (J. Skr.) 662
Clarke W. The Ascetic Works of Saint Basil (S. T.) 628
Czołowski A. i Janusz B. Przeszłość i zabytki województwa tarnopolskiego (N. Hołubeć) 649
Галущинський Т. Значіння св. Письма в проповідництві (N. Cieszyński) 152
Hannah J. Christian Monasticism (S. T.) 628
Hofmann G. Der hl. Josaphat (J. Skruteń) 653

Стор.

Hofmann G. Ruthenica (J. Skruteń) 653
Грушевський Ол. Господарство Київської мітрополії та манастирів в XVI в. (J. Skr.) 401
Janusz B. i Czołowski A. Przeszłość i zabytki wojew. tarnopolskiego (N. Hołubeć) 649
Кархут С. Граматика української церковно-слов. мови (J. Hordynškyj) 636
Kisil P. Die Areopagrede des hl. Paulus — eine apologetische Rede (T. H.) 156
Кишакевич Й. Владико, Отче! (M. Łonczyna) 160
Кишакевич Й. Пісню слави, заспіваймо! (M. Łonczyna) 160
Legrand Ph. St. Jean Chrysostome (A. Truch) 395
Левицький Я. Життя Апостола Унії св. свмч. Йосафата (V. Tołoczko) 396
Лучинський Й. Проповіди (I. S.) 159
Маркевич Й. Християнська організація шкільної молоді (M. Marysiuk) 153

Стор.

Марисюк М. Великопосні проповіди (I. S.) 159
Michel A. Humbert und Kerullarios (W. Łaba) 634
Piotrowski J. Katedra Ormiańska we Lwowie w świetle restauracyj i odkryć (N. Hołubeć) 637
Rivière J. Saint Basile (P. Teodorowycz) 390
Schryvers J. Vie intérieure et rôle de St. Josaphat (P. Teodorowycz) . 155
Семчук С. Св. Йосафат на тлі Унії (V. Tołoczko) 660
Скрутень Й. Проповіди (I. S.) . 159
Скрутень Й. Апостол Унії (V. Tołoczko) 660
Студії з історії України. I (I. Kr-cz) 635
Свєнціцкий І. Початки Книгопечатаня на Землях України (N. Hołubeć) 397
Umiński J. Henryk, Arcyb. Gnieźnieński, zwany Kietliczem (K.) . . . 651
Višošević J. De disciplina monastica apud catholicos ritus graecoslavici (J. Skr.) 402
Zelenin D. Russische (Ostslavische) Volkskunde (J. Hordynškyj) 657

ОГЛЯД надісланих книг 404, 663
НАДІСЛАНІ періодичні видання 669
ЗМІСТ тому 670

